

2. Dönem, Sayı 3

Yazdırılabilir Sürüm

Bu sürüm, bilgisayardan okuyacağı her şeyi, öncesinde yazıcı çıktısını alarak okuyanlar için hazırlandı. Resim yok, renk yok, yazılar 1 punto daha büyük, 4 sütun yerine 2 sütun var. Sapasade! Toner ve kartuş dostu. Kısa ve zamansal açıdan geçici yazılar hemen 2 dakikada monitörden okunabildiği için bu sürüme dahil edilmemiştir.

Kağıt israfı yapmamak için öneriler:

- 1- Bir tarafı kullanılmış, öbür tarafı boş müsvetde kağıtlarından kullanın.
- 2- Görme sıkıntınız yoksa yazıcınızın ayarlarından iki sayfa yan yana yazdırmayı deneyin.
- 3- Sadece okuyacağınız yazının sayfalarını yazdırın.
- 4- Üstteki madde uyarınca bu sayfayı yazdırmak abes bir hareket olacaktır!

İyi okumalar dileriz...

Birtakım notlar:

- 1- Dergideki röportajların kırılmamış versiyonlarını burada okuyabileceğinizi biliyor muydunuz?
- 2- Yazılar dergideki sırası korunacak şekilde sıralanmıştır. Dolayısıyla bir "içindekiler" sayfasına daha gerek kalmadı.

Spoilar

Dizi-film mevzuları -**Ali Hıdımoğlu**

Okumadan Önce: Geçen ay da belirttiğim gibi, bu yazıyı okurken bilinçli olarak yerleştirilmiş birden çok spoiler (bölüm içi gerçekleşmesi muhtemel olaylar) ile karşılaşabilirsiniz. “Dizinin heyecanı kaçacak” diyorsanız bu yazıyı şimdi okumayınız.

Öncelikle buruk haberlerle başlayalım. Bu aralar iptale yakın olan dizi listeleri genelde değişmiyor. Buna göre; Pan Am, A Gifted Man, Body of Proof, Nikita, Up All Night, Hart of Dixie, CSI: Miami ve Raising Hope dizileri tehlikedeler. Bu dizilerin takipçileri üzülebilir ama dahası da var. Fringe, Gossip Girl, CSI: NY gibi yapımlar da tehlikeye düşmüşler. Bu aralar klasik giden konuları seyirciyi pek tatmin etmiyor gibi gözüküyor. Yayıncı açısından tahmin edersiniz ki her şey para, fakat benim inancım bu diziler bir yerden sonra kendilerini düzeltecektir. İlk listedekiler olmasa da diğerleri düzeltir.

İyi haberlere geçelim. Supernatural’da Castiel geri gelecekmiş, özlemiştik. Lost Girl seyredenler varsa üçüncü sezonu gelecek diyorlar ama ben bu habere bel bağlamazdım. 24 Aralık’ta biliyorsunuz ki Doctor Who Noel özel bölümü ‘The Doctor, the Widow, and the Wardrobe’ var, kaçırmayalım. Veee 27 Ocak günü gelecek olan Spartacus: Vengeance’ın ilk sahneleri yayınlandı. Efektlerinden bir şey kaybetmeyen sahneleri internette izleyebilirsiniz.

Diziler araya girdiği için pek de büyük haberler veremiyorum. Şu anlık en büyük haber **The Walking Dead**’de Sophia’nın sezon finalinde bulunması. İzlemeyenler sonraki cümlelerin sonunu getirmesin, diğer cümleye kaçsın (bak bu iyiliği yapmam normalde). Sophia’nın ısırmış ve bulunmadan önce çiftlikteki ahırda olması, hem karakterleri hem de bizi yıktı geçirdi ağladık sızladık. Diğer dizilere geri dönecek olursak zaten Aralık ayında devam edecek dizi sayısı bir elin parmakları kadar diyebiliriz. Şükran günü için bir haftalık ara verenler, siz bu yazıyı okurken yeni bölümleri ile geri geliyorlar.

Bu aralar sık sık duyduğum diziler arasında **American Horror Story** geliyor, gerilim türündeki bu diziye başladım fakat yoğunluktan devamını getiremedim. Amma velakin aldığım yorumlar öylesine iyi ki, bu önümüzdeki kış arasında eksik olan bölümleri tamamlayacağım, size de tavsiye ederim.

Ayrıca duymadığım ama ilgimi çeken **Hell On Wheels** dizisini izledim. Deadwood sonrası üzerimizde oluşan vahşi batı eksikliğini fazlasıyla kapatıyor. Konu çok ileri değil ama çekim, karakterler, müzik o kadar güzel ki bir anda içinde buluyorsunuz kendinizi. İzleyin! (emir kipleri var)

Türk dizilerine geçerdim ama her seferinde Leyla ile Mecnun dizisinden bahsediyorum, o yüzden bu seferlik izlemenizi istediğim bir başka diziye çekeceğim sizi; **Boardwalk Empire**. Dizi 1920 - 1930’larda Atlantic City’de geçmekte. Gangsterler, politikacılar, savaş sonrası dönen kahramanlar, kumarhaneler, genelevler ve içki yasakları var içinde. Ayrıca bolca entrika da eksik olmuyor. Oyuncuları arasında en dikkat çeken Steve Buscemi tabii ki de. O kadar güzel bir oyunculuk sergiliyor ki, “Abi bu rolü senden iyisi oynayamazmış bunu öğrendik” diyorum izlerken. Ayrıca belirtilmeseydi karakterler gerçek gangster tarihinden ele alınmış; içinde dikkatinizi çekecek bir Al Capone var ki, daha çömez. Yapımcı listesi açılıştaki önümüze gelince iki ismi direkt seçiyorum; Martin Scorsese ve Mark Wahlberg.

Dizinin çekimi, kostümleri, konusu (pek başlarda tatmin etmeyebilir), karakterleri ve özellikle müzikleri beni benden alıyor diyebilirim. “Acaba neymiş bu” derken “Nerede lan yeni bölümü” şeklindeki değişimimi sizin de yaşamamanızı diliyorum. İzleyin! (yine bol emir kipi var burada)

Ayrıca Heroes’ın yapımcılarından gelsin; **Touch**. İçerisinde Kiefer Sutherland var. Konusu da “Ya evrende her şey bir düzen içerisinde oluyorsa”. Promo videosu yayınlandı bakınız netten.

Mekan: Kaset

-Gözde Karahan

Beşiktaş'ta zaman geçirecek pek çok mekân var kabul. Ama şahsen ben Beşiktaş'ta yaşamaya başladıktan sonra çok daha seçici oldum. Her zaman için, farklı seçeneklere sahip olmak güzeldir tabii, ama her durum için tek bir seçeneğinizin bulunması da fena olmaz sanırım. Kaset herkese hitap eden, ancak lezzetli yiyecek bol çeşit içecek ve uygun fiyatlarıyla özellikle öğrencileri çeken bir mekân.

Kaset'i işletmecisinin "İnsanların, hayatın koşturmacasının ötesinde sakin bir ortamda bir araya gelerek sabahları kahvaltılarını yapabilecekleri, öğlen ve akşam yemeklerini yiyebilecekleri, çay ve kahvelerini sohbet eşliğinde yudumlayabilecekleri ve en güzeli de yaptığımız etkinliklere katılabilecekleri bir mekân hayal ettik" tarifıyla daha rahat anlayabiliriz. Kaset, işte o koşturmacada sanatçısı, esnafı, öğrencisi ve iş hayatının muhtelif alanlarında çalışanlarıyla dopdolu Beşiktaş sakinlerine ve misafirlerine bir soluklanma alanı sağlıyor. Beşiktaş'ı seçme sebeplerinden biri de bu; herkese, her kesime hitap etme istekleri... 8 Ocak 2011'de açılan Kaset o günden bu yana, bu gayesini inatla sürdürüyor.

Menülerindeki en ince ayrıntı, menülerinin değiştirilmesi sırasında ortaya çıkıyor. Müdavimlerinin fikirlerini ve mevsim ürünlerini dikkate alıyorlar. Bu da hem yerel hem de farklı tatlar denemeye devam etmenizi sürekli hale getirmiş oluyor. Özellikle gözüm bile açılmadan, günü Kaset'te açmamı sağlayan kahvaltısını önerebilirim. Uygun fiyat ve bahçede upuzun kahvaltı keyfi... Bir hafta sonu sabahında daha ne beklenir ki? Tabii bu cümlem sizi kandırmasın hafta içi de gidip kahvaltı etmekte özgürsünüz.

Kaset'i Kaset yapan bir diğer şey de, farklı etkinlikleri; etkinliklerde özellikle bu sıcak ve samimi mekân; hem misafirleriyle birlikte olmaya, hem de sanatla yakından ilgili olmaya dikkat ediyor. Bu yolda bugüne kadar illüstrasyon sergisi, seramik-torna etkinliği, spreyle tişört boyama etkinliği gibi organizasyonlara imza attılar. Bu çalışmalarda yürütücü sanatçıların ve yine mekân mü-

davimlerinin katılımı etkinliklerin çok daha keyifli geçmesini sağlıyor.

Yapılacak etkinlikler belirlenirken de yine fikirler alan ve sonra bunun üzerine kafa yoran Kaset elinden geldince çeşitli etkinlikler yapmaya çalışsa da, mekânda uygulanabilirlik ve sergileme koşulları bu etkinlikler arasından eleme yapmalarına sebep oluyor. Bir de etkinlikler önce atölye kıvamında, sonra da tadında olduğu için malzeme temini de önemli bir konu oluveriyor.

Kaset işletmecilerinin size bir de önerisi var. "Sanatla buluşmayı, buluşturmayı çok seven Kaset; resim, heykel, seramik, fotoğraf, illüstrasyon gibi birçok alanda eserlerini sergilemek isteyenlere açıktır" diyorlar ve ekliyorlar: "Kısacası aklınıza gelebilecek neredeyse her sanat alanında bir şeyler yapmak isteğindeyiz ve ilgililerin bizimle irtibata geçmesini isteriz". Özellikle son zamanlarda film konusuna eğildikleri ve bu konuda fikir ve proje sahiplerini özellikle bekledikleri tüyosu da benden.

Son olarak geçirdiğim en güzel doğum günlerinden biri kasetteydi, düzenlediğimiz bir etkinlikte bir hafta boyunca orada kahvaltıdaydık. Her birinde ilgilerini ve samimiyetlerini hiç eksik etmediler ve her türlü yardımda bulundular. Sadece çay kahveden ibaret olmayan, hem sizden bir şeyler kazanan hem de size bir şeyler katan bir yer arıyorsanız; orada yemek yemek, ders çalışmak, sohbet etmek istiyorsanız, Kaset'in kapısını şöyle bir itip içeri göz atmanızı öneriyorum.

Adres şu şekilde:

Sinanpaşa mah. Selamlık cad. No:5/1
Beşiktaş
İstanbul

Şöyle ulaşmak da makbul:

info@kaset.com.tr
0212 227 33 69
0212 227 33 69

Topluluk: BÜ Yapı Kulübü

Boğaziçi Üniversitesi Yapı Kulübü son yıllarda özellikle mühendislik toplulukları arasında adını oldukça duyurmaya başarmış bir topluluk. Bu alanda yaptıkları, muadil topluluklar için de örnek niteliğinde. Design & Construct, İlkokulumuz Projesi, Civil Career, Exchange (IACES işbirliği ile) ve Civil Meeting BÜYAP'ın olmazsa olmazları. Kulübü daha yakında tanımak için Mete Saraçoğlu, Ayça Yetişkin, Şafak Tekin, Önder Taşkiran ile uykumuz gelene kadar uzun bir söyleşi yaptık. -**Furkan Emir**

BÜYAP nasıl kuruldu?

Mete: Kulüp ilk kez 1987'de kuruluyor. 87'de kuruluyor fakat 2000'lere kadar pek aktif değil, daha çok okul içi teknik geziler düzenliyor. Okul dışına açılmaya Design and Construct ile 5 sene önce başlıyor, bir yandan da Civil News isimli bir dergi çıkarıyor her sene. Derken kademe kademe büyüyor. Bu noktada danışman hocamızın da yardımı büyük.

Ekibi ve organizasyonları tanıyalım mı biraz?

Önder: Civil Career koordinatörüyüm ben. Bu sene yapılacak olan Civil Career üçüncüsü olacak. Artık gelenekselleşen bu organizasyonda 2 temel amaç vardır: Biri organizasyonlara katılan şirket ve yöneticilerine sosyal sorumluluk projemiz olan ilkokulumuzu ve Türkiye'de ve dünyada en iddialı köprü yarışmalarından olan Design and Construct'ı tanıtip onların desteğini sağlamak. Bir diğer amacımız ise Türkiye'deki hemen hemen her üniversiteden gelen yaklaşık 250 arkadaşımızı sektörel tanıştırap şirket yöneticileri ve patronlarıyla birebir iletişim kurabilecekleri bir ortam oluşturarak onlara iş dünyasından çok önemli kontaklar sağlamak. Ayrıca organizasyonda sektördeki yöneticiler ve hocalarımıza danışarak seçtiğimiz en güncel ve mühim konular konuşmacılarımız tarafından anlatılıyor. Her konuşma sonrasında katılımcılar soru sorup bilgilenebiliyorlar. Evet, bu da diğer bir önemli nokta insanlar bu organizasyon da tanışıp ilerde görüşmeye devam ediyorlar.

Şafak: Ben Design and Construct çelik köprü yarış-

masının koordinatörüyüm. 5 yıl önce ilki düzenlendi. O zamanki başkanımız ve yönetim kurulu üyelerinin Türkiye’de ses getirecek inşaat öğrencileri arasında hem katılanlar hem de düzenleyenler için fark yaratacak bir projeye büyük bir cesaretle atılmaları ve Türkiye çapında bir ilk olan bu projeyi hayata geçirmeleri kulüp adına dönüm noktasıdır. 15 takımın katıldığı ve 6-7 metrelik köprüleriyle hem estetik hem de mühendislik konularında yarıştıkları bir yarışma. Geçen sene yarışmamızı yurtdışına da açtık. Bosna Hersek’ten ve Hırvatistan’dan takımlar katıldı, büyük oranda Avrupa’dan gelen takımlar ile yarışmayı düzenlemek kulübümüzün uzun soluklu bir hedefi. Yarışmanın orijinali Amerika aslında, Amerika dışında bir tek BÜYAP bu yarışmayı düzenliyor, o yüzden her yıl 50’nin üstünde takım başvuruyor. Türk öğrenciler de bu yarışmanın önemini farkındalar ki katılmak isteyen sayısı bir hayli fazla ve katılma şansını elde edenler bir dönemlerini bu yarışmaya veriyorlar.

Mete: Evet bu yarışmanın uluslararası olması tamamıyla yeni bir boyut kazandırdı yarışmaya.

Şafak: Dediğim gibi geçen sene yurtdışına açıldık ve ilgi giderek artıyor, bu bizi çok memnun ediyor. Önce başvuru formunu doldurmak yeterli katılmak için ama kafanızda bir proje varsa tabii. Her yıl yarışmacı adayları yılın başında projelerini yolluyorlar ve mühendisler ve hocalardan oluşan kadromuz ile onları eleyerek 15’e düşürüyoruz. Bu yarışmaya katılmaya hak kazanan 15 takım ilerleme raporları ile sap2000 çizimlerini, köprüünün resimlerini, proje çizimini, sponsorlarını ve köprüünün üretildiği yerden gelen belirli bir tür çelik olduğu onaylı belgeyi bize yolluyorlar. Hepsi bir anda değil tabii ki, 3 tane zaman dilimi var bunun için. Bunun dışında biz yine Civil Career’da olduğu gibi yazın başladık çalışmalara ve yarışmanın gerçekleştiği 3 gün organizasyonumuzda en küçük bir aksaklık çıkmasını diye gecemizi gündüzümüzü veriyoruz. 6 ay boyunca fedakârlık yapan, derslerinden sınavlarından veya sosyal hayatlarından bir ölçüde vazgeçen yarışmacılarımızı en iyi şekilde ağırlamak boynumuzun borcu.

Mete: O yarışmanın stresini boğazda düzenlediğimiz tekne partisi ve ödülllerimizle atıyoruz. Yarışmacılarımız da güzel bir deneyim yaşamış oluyorlar.

Ayça: Ben de kulübün mali işler koordinatörüyüm, yani sayman. Bu tür organizasyonların bütçelerini takip edip okulun vakfıyla beraber gelir giderlerin kontrolüyle uğraşıyorum. Civil Career’daki sponsorlardan otel giderlerine, katılımcıların bütün giderlerine kadar gelir gider hesaplarını yine aynı şekilde... Design and Construct sponsorlarındaki para aktarımı ve bunun incelenmesi, yine bunun dışında kulübün unutulmaması gereken diğer organizasyonu olan okul projelerindeki gelir gider dengesini okulla beraber takip etmekteyim ve fatura takibiyle beraber vakıftan para çekimi yapmaktayım... Bunun dışında, yani organizasyonların dışında aylık bütçe tutarak yine aylık gelir gider dengesini kurmaya çalışıyorum.

Design & Construct ödüllерinin geçerliliği ne düzeyde?

Mete: Para haricinde sertifikaları oluyor.

Şafak: Yarışma boyunca kurulan dostluklar da hem sosyal hayatımızda hem de ileriki iş yaşantımızda önemli.

Mete: Yarışmanın ana sponsoru ayrıca bir ödül veriyor ve

bunun özgeçmişlerinde paylaşabilecekleri bir etkinlik olduğunu düşünüyorum.

Şafak: Bu yarışmaya katılıp kendi başlarına köprü yapan ve yarıştıran öğrenciler kariyerlerine bir adım önde başlıyorlar, bunu biz değil görüştüğümüz sektörün ileri gelenlerinden olan kişiler söylemekte.

Var mı bu organizasyonların eğlenceli bir anısı?

Mete: Benim ilk aklıma gelen tekne partilerinden birinde dans atışması olmuştu. Çemberin ortasında iki arkadaş alkolün de etkisiyle güzel bir düello çıkarmışlardı.

Şafak: Ayrıca yarışma süresince güney meydanı şenlik alanı gibi düzenliyoruz. Devasa oyunlar getirip eğlendirmeye çalışıyoruz katılımcılarımızı. Langırt, tırmanma duvarı, sumo güreşi...

Mete: Rodeo vardı bir de.

Önder: Ben sakatlandım ondan düşüp ya.

Şafak: Her yıl geleneksel olarak kurulum.

Mete: Büyük umutlarla çıkıp 10 saniyede düştüğümü hatırlar gibiyim.

Şafak: Yabancılara unutulmaz bir İstanbul anısı yaşamıştık, halen bizi kendi ülkelerine çağırır, bizi ağırlamak isterler güzel dostluklar kurduk onlarla da.

Sosyal sorumluluk adı altında yaptığınız okul projesinden bahsedebilir misiniz?

Mete: Kulüpçe bir okul onarımına imza attık iki sene önce. Düzce’nin Balatlı köyünün ilkokulunu hem onardık hem de ona ek bina yaparak civar köylerdeki öğrencilerin 5. sınıfa kadar devam edebilmelerini sağlayan bir kompleks yaratmış olduk. Ayrıca okul müdürü için de bir lojman inşa ettik, buna dair bütün detaylar ilkokulumuz.com adresinde mevcut. Eylül 2010’da da açılışını gerçekleştirdik, bu süreçte bütün kulüp üyeleri nöbetleşe şekilde Balatlı köyünde kaldılar.

Şafak: Bu yine Türkiye’de öğrenci kulüpleri açısından bir ilk.

Bu okulları nasıl belirliyorsunuz?

Mete: Okulu yapacağımız yeri biz araştırıyoruz. Bazen de bize gelen çağrılara kulak veriyoruz.

Ayça: Ama bu okullardan hocaların da ihtiyaç için ayrıca bize ulaştığı da oluyor tabii.

Mete: Gerçekten çok büyük emek gerektiren bir iş olduğundan büyük bir riski de yanında taşıyor.

Risk derken?

Mete: Mesela başımıza gelen bir olaydan bahsedeyim; Düzce’ye yapılacak olan okul ilk başta Subaşı köyündeydi, biz bunun tanıtımını yapmak için Beyaz Show’a çıkmıştık. Bütün bilgileri Milli Eğitim Müdürlüğü’nden almamıza rağmen bu şov sonrasında bizi Balatlı köyünden aradılar ve bu okulun taşınmalı sisteme geçeceğini söylediler. Bütün topladığımız yardımların sırf bu yüzden elimizde kalma riski vardı. Balatlı köyünün okulunun koşullarının daha kötü olması bizi bu köye yönlendirdi.

Sonra ne oldu?

Mete: Milli Eğitim Müdürlüğüyle tekrar iletişime geçildi. Yeni bir proje çıkarıldı, protokol imzalandı ve süreç garanti altına alındı. Kısacası bazen biz ne kadar yardım etmeye hevesli olursak olalım kontrolümüz dışında olaylar gelişebiliyor. Neyse ki üstesinden gelebildik. Mali açı-

dan risk ise çok önemli değil çünkü elinizde bir proje ve maliyet raporu olduğunda destek bulmak çok da zor olmuyor.

1 gün tutmayan onarımlarda ne yapıyorsunuz orada mı konaklıyorsunuz?

Mete: Evet. İnşaat süresince neredeyse bütün üyelerimiz nöbetleşe şekilde kaldılar köyde. Sağ olsun köy halkı çok sıcakkanlıydı, bütün konaklama masraflarımızı kendileri karşıladı yanında yediğimiz fındıklar da cabası.

Oranın da anısı var mı?

Mete: Benim hatırladığım gece köy kahvesinde İspanya-Gana maçını izliyoruz bütün ahali, dünya kupası çeyrek final öncesiydi sanırım. Gana penaltıyı kaçırdı ağlayanlar oldu, sanki milli takım.

Önder: Oranın her günü ayrı bir anıydı, mesela köylü bir amca patlayan bir boruyu tamire geldi. Boru yaklaşık 6 yerden daha patladı bu onarım sırasında. O sırada da temeli atıyorduk temele su basmasın diye. Şafak'la kazma kürek alıp temelin önüne topraktan set çektik.

Peki, hiç 3-4 kulüp birleşerek daha büyük bir şeyler yapmayı düşünmüyor musunuz? Sosyal sorumluluk kapsamında özellikle okul onarımında.

Mete: Biz Düzce'ye yaparken diğer kulüpler de birleşip 20 günde 10 okul diye bir proje başlattılar ancak gerçekleşmedi bu proje.

Sizden ayrı değil mi bu 20 günde 10 okul projesi?

Mete: Evet bunu başka inşaat kulüpleri birleşerek denemişlerdi bizden ayrı olarak.

Önder: Fakat gerçekleşemedi o.

Boğaziçi'nde kulüp olmaktan bahsedelim, nasıldır?

Ayça: Aslında Boğaziçi Üniversitesi bence en çok da bu yönüyle ele alınmalı, içinde ekstrem sportlardan, kariyer kulüplerine kadar birçok sıra dışı kulübü barındırıyor. İnsanların kulüplerdeki arayışlarına göre ve ne istediklerine göre değişiyor. Tabii ki biz biraz spesifik kalıyoruz ya-

pı kulübü olarak ama eş işleyişlerimizin olduğu da oluyor. Bu tip durumlarda Kak adı altında bulunan kulüpler birliğinde çözüm bulunulmaya çalışılıyor.

Boğaziçi'nde kulüp yönetmelikleri nasıl? Kulüplerin kar elde etmesi sıkıntı yaratıyor mu?

Mete: Kulüplerin bütün mali işlemleri vakıf üzerinden döndüğü için çok sıkı bir denetim var. Ayrıca kulübe yatan paraların bir kısmı vakıf tarafından kesiliyor, bununla amaçlanan olay maddi bakımdan darda kalan kulüplere fon oluşturabilme bu yüzden her kulübün gelirinin bir kısmı vakıf tarafından başka bir fona aktarılıyor.

Muadil topluluklardan bir adım daha önde olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Şafak: En iyi inşaat kulübüyüz demek biraz iddialı olur ama bizden iyisi var mı bilmiyorum.

Biraz da sektörden konuşalım, TOKİ hakkında neler düşünüyorsunuz?

Mete: Mesela, TOKİ denince benim de aklıma hep birbirine benzeyen evler geliyor fakat gördüğüm kadarıyla güzel projeler de var. Bu noktada sanırım hangi tabakaya hitap ediyorsa ona göre tek düzelik değişiyor ve bir yandan da devlet için temiz iş, ihaleye veriyor konutlar yapıyor, hem geçici istihdam sağlamış oluyor hem de arsayı değerlendirmiş oluyor.

Peki ya şehrin betonlaşması hakkında ne düşünüyorsunuz? Estetiği bozuyor mu sizce? İstanbul 50 sene sonra daha çok betona sahip olduğunda daha mı kötü gözükecek mesela?

Mete: Kesinlikle her taraf site oldu, şimdi mesela şehri kuzeye doğru genişletmeye çalışıyorlar. Yaşanacak bir yer olmaktan çıkıyor İstanbul fikrimce. Manhattan gibi olsun istemiyorum ben, Central Park'ımız da yok!

Özellikle yaptıkları başarılı etkinlikleri incelemek ve kendileriyle iletişime geçmek isteyenler, topluluğa www.buyap.boun.edu.tr adresinden ulaşabilirler.

Anadolu Rock

Mevzusu - Alper Kara

Saygıdeğer okuyucular selamlar... Takdir edersiniz ki işimiz müzik yazmak olduğundan, okumamız beslenmemiz gerekiyor. Wire dergisinin Aralık ayı sayısı için hazırladığı “Turkish Psychedelia Primer” başlıklı makalede Anadolu rock mevzusundan bahis açacaklarını duyurup, konuya ilişkin hazırlanma maksadıyla “Listen to a Turkish Psych Compilation” şeklinde bir liste vermişler. İlgilenen arkadaşlar için linki de verelim (<http://www.thewire.co.uk/articles/8009/>).

Malumunuz, bu konu memleketimizde çıktığı günden itibaren “Var mıdır? Yok mudur?”, “Doğrusu Anadolu pop mu ya da Anadolu rock mu?” şeklinde tartışılır da bıkmaz. Günümüzde artık icra edilmeyen, yeni gruplar tarafından pek de iltifat edilmeyen bu dipsiz kuyu, tabii ki apayrı bir inceleme yazısı konusu (ancak buna cesaret etmek haddimizi ve çapımızı aşar) (aslında basçak büyük fotoğraf olsa yapılırdı ha! - Alper D).

Yukarıda bahsettiğimiz bu listeyi birlikte tekrar garp diyarı müzik basını Erkin Koray’ı gündeme getirdi. Wire

listesinden sonra Pitchfork’ta yayınlanan “Erkin Koray’ı Türkiye’nin Jimi Hendrix’i olarak tanımlamak, İngilizce konuşan eleştirmenler arasında çok yaygın” şeklinde başlayan yazıyla, tabiri caizse tekrar parlatılan yıldız Erkin Koray’ın “Meçhul: Singles & Rarities” plağı oldu (maharetli elleriniz az sonra gagul’a doğru gidecektir eminim). Biliyorsunuz kendisi çok orijinal bir kişiliktir. Bu sütunda klişelerden, bildik beylik laflardan, şehir efsanelerinden, nefsimize yenik düşmemeye çalışarak uzak duruyoruz (malum hikayelerini tekrar ısıtıp getirmiycez). Fakat yeri geldi yapıştıralım; zamanında soruyolar “Barış Manço ile aranızdaki fark nedir?”, “Biz eve 8’de geliyoruz Barış o saatte işe gidiyo” diyor. Seversiniz/sevmezsiniz, ancak Cem Yılmaz’ın “5 derste Anadolu rock”ta söylediği gibi “hadi bizi boş verin, Wire’ın ve Pitchfork’un gazıyla dinleyin bu albümü”. Hayatınızdan en fazla bir 45 dakika kaybedersiniz ki bu da yolda, dolmuş sırasında ve dizi arası reklamlarda boş geçen değerli zamanınızdan kıymetli değildir sanırım. Modern müzik diye olmadık naneyi yiyor, en tahammül edilemez şarkıları/grupları zaman zaman baş tacı etmiyor muyuz? Misal, bu sene, haşa huzurdan ismi Gotye olan bir grup

çıkı. Evet bikaç şarkısını biz de beğendik, fakat önümüzdeki sene esamesi okunacak mı? Hatırlayan veya yıllar sonra “hacı bi Gotye dinleyip neşemizi bulalım” diyen olacak mı?

Bahse konu Erkin Koray’ın müziğinden zerre hazzetmeyen antin kuntin arkadaşlar size sesleniyorum diye çağırıp yapacağım, bu albümü dinleyin diyeceğim ama sallamayacaksınız. Zira hepimiz anamızdan indie dinleyerek doğduk. Şöyle açıklamaya çalışırsam: Globalizasyonun farklı taraflarından kişisel zevklerimize ayar çekildiği için şehirli, okuyan, ufak burjuva kimseleri olarak, değişik işler yapanları hor gördük veya onlardan tiksindik. Özellikle indie dinleye dinleye ve last.fm sayesinde dünyanın en iyi müzik zevki sanki kendimizin dinlediği şeylermiş gibi hissiyatlara kapılanlarımızı seziyorum. Bu vesileyle bir müzik türüne sıkışıp kalan bu insanları vizyonundan öpüyorum.

Yukarıda andık rahmet istedi... Rolling Stone’un yaptığı (her sene ve canları sıkıldıkça ve yazacak bişey bulamadıklarında her zamanki yöntemle yani) “Tüm Zamanların En İyi Gitaristi” rahmetlik Jimi Hendrix seçilmiş. Ya güzel kardeşim, bunu zaten dünya alem biliyorken bu neyin kolpalcalığıdır? Ya koca Rolling Stone bunları yaparsa biz cemaat olarak ne yapalım a dostlar? Bu anketçi hareketin kime ne faydası var?

Bir sihirbaz olarak Bedük

Bedük’ü sanırız tanıyorsunuz. Memleket hudutlarında elektronik ve dans müzik adına hakikaten önemli işler yapan bir sihirbaz kendisi. Önceki albümlerinden birine verdiği isim gibi tek kişilik ordu; söz / beste / grafik tasarım / yapımcı / yönetmen / müzisyen... Bi ara kendisi için “atacak mermisi kalmadı, kendini tekrara geçti” diyenler şu an utançtan ve hasetten ateş topuna dönmüşlerdir eminiz. Nedeni şu; yeni albümü FUL’den “Ful Animasyon” şarkısına çektiği, memleketimizin ilk yeni nesil 3B klipi. Bunun yanı sıra Bedük’ün GO albümünde yer alan “Electric Girl” şarkısının VH1 kanalında hızla yükseldiğini biliyor muydunuz? İki akoru bi araya getirdiğinde, biraz da ecnebi müziği dinlemişliğinden hareketle, türlü triplere giren elentronik/depresif müzik yapan, hiç bi haltı beğenmeyen grupların özellikle örnek

alması gereken bi insan Bedük. Efendi, son derece espirili, zeki, iyi bir aile babası, yenilikçi ve çalışkan ve şu satırlara kadar sanıldığının aksine, kendisi ne üniversite arkadaşım ne de bi’ sakal atmışlığı var bu yazıyı yazmam için. Bilakis, herhangi bi’ şekilde yamuğunuzu görmesin, Twitter’dan acayip ayar veren biri. Mütemadiyen albümlerini dinleyen bir kimse de değilim. Ancak görünen köy gayet net: birbirinden enerjik konserleri, nefis videoları, beyaz takımları ve disko pabuçlarıyla dünyayı dans ettirmek istiyor Bedük. Adeta “tüm imparatorlukları sandallı ayağının altında çiğnemek isteyen Conan” gibi...

Niye alkışladık lan Maykıl’ı?

Magazinle “grande finale”yi yapalım. Maykıl Ceksın’ı doktoru öldürmüş diyolar (desinler değişemem). Pe ki “rahmetli iyi adamdı” diycek kaç insan var gezegenimizde? Irkından utanması neticesinde, yüzlerce ameliyatla gelen pigment beyazlığı mı, onlarca taciz davaları mı, tuhaf tuhaf evlilikleri ve Liz Taylor aşkı mı? Neyi konuşcaz? Biliyorsunuz her yerde bi dans yarışması falan olsa veyahut bi AVM açılışı, illa ki bi Maykıl benzeri çıkıp MUNVOLKIR dansı yapar. Artık kendisini öyle hatırlıycaz galiba. Bi kaç ay önce, her daim gittiğimiz bi rock barda, projeksiyondan Maykıl’ın bi konserini verdiler. Acayip koreografiler, über danslar ve olay bittiğinde barda kopan alkış fırtınası bizi derin bi dumur uçurumundan aşağı itmişti (uçak indiğinde kopan alkış gibi). Neyin peşindeydi bunca insan? Hani rock bardı? Niye alkışladık lan Maykıl’ı?

Bayıldığının farkındayım, biraz daha kasarsanız yazı kendiliğinden sona erecek. Bakın önümüz yılbaşı, (biliyorum olmayacak ama) bi kere olsun efendi gibi eğlenmeyi deneyelim. Zor değil aslında.

Sonraki ay görüşünceye kadar sizleri her perşembe 22:00/01:00 arasında indie, post-punk, garage, new wave, modern rock ve diğer sevdiğimiz seslerle, Closedown programına radionovo.com adresinde bekliyorum (Radionovo’yu Facebook sayfasından takip edebilirsiniz. Evet reklamlar). Mutlu yıllar saygıdeğer okuyucular...

Bir Sanat Fuarıdır Geldi Geçti...

Contemporary İstanbul 2011'i gezen herkes farklı izlenimler edindi, herkesin "ah bunu alabilseydim" dediği bir şey vardı ki, kimi aldı da. Söylenen onca şeyin ardından aklımızdaysa bir sürü rakam ve açılıştaki şarapların tadı kalacak. **-Gözde Karahan**

Türkiye'de çağdaş sanat son zamanlarda hızlıca yol alıyor. Bunun en büyük göstergesi ve aslında bir nebze de iteleyicisi, bu yıl altıncısı düzenlenen Contemporary İstanbul Fuarı. Contemporary İstanbul jürisi tarafından seçilen ulusal ve uluslararası galerilerin katılımıyla oluşan bu uluslararası çağdaş sanat buluşmasının ana sponsoru Akbank Private Banking, destek sponsoru ise Zorlu Center. Ülkemizin ilk ve tek çağdaş sanat fuarı Contemporary İstanbul'da resim, heykel, seramik, video, fotoğraf, yerleştirme, gravür/kâğıt üzeri işler ve sayılı baskılar sergileniyor. Fuarda bu yıl 526 sanatçı, 3 bin eser, 20 ayrı ülkeden ve Türkiye'den 90 çağdaş sanat galerisi ve 5 günde 62.000 sanatsever, 2.100 koleksiyoncu ağırladı.

Kaporta Deyip Geçmemek

24-27 Kasım 2011 tarihleri arasında gezilebilen serginin koleksiyoncular, basın ve davetliler için açılış günü 23 Kasım'dı. Ben abla kıyağından yararlanarak sergiyi ilk gününde gezebilme fırsatı yakaladım. Gerçi ne kadar fırsat denebilir bilmiyorum ama tahminimce en kalabalık gündü ve eserlerin bir kısmını önündeki kalabalık yüzünden inceleyemedim. Lütfü Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı ile İstanbul Kongre Merkezi'nde olan fuar tam 12 bin 500 metrekareye yayılmış, gezmek en az 2 saati alıyor ve hayli yorucu olabiliyor hele de ablanızın ya da sizin topuklu ayakkabılarınız varsa. Beni

cezp edemeyen eserler olsa da 2 saatin büyük bir kısmını etkilenmekle geçirdiğimi belirtmeliyim.

Sanatta estetiğe biraz önem vermem dolayısıyla oluşan bir beğenilmeyen grubu varken, bir de anlam verme sorunu yaşayıp da beğenemediklerim vardı. Örneğin iki fuar alanı arasındaki geçişin başucuna konuvermiş bir araba maketi ile boş araba kaportası ve hatta araba kaporta kapaklarından yapılmış barınağa pek anlam veremedim. Böyle direk göze çarpanlardan başka birçok eser bir görevli gelip size kısaca açıklayana kadar size bir şeyler ifade edemeyen görsel bir obje olmaktan ileri gidemiyor. Tamam, çağdaş sanat biraz da buna yönlendiriyor ama hiç anlaşılmasın da, ulaşılmaz kalmanın, dolayısıyla bu fuarı boşa çıkarmanın bir nedeni olmuyor mu? Gerçi anlaşılmasın sebeplerinden biri de (özellikle fotoğraflar için olduğunu eklemeliyim) normalde örneğin 10 taneden oluşan bir seriden öne çıkan bir tane sinin gelip oraya kondurulmaması. Bir bütün içinde çok anlamlı olabilen her şey gibi onlar da tek kaldıklarında kendilerini anlatmakta zorluk çekiyorlar doğal olarak.

Misyon-Vizyon Hususları

Eserleri bir bütün halinde sergilenen şanslılardan olan Komet, 70. yılını doldurması nedeniyle fuarın onur sanatçısı ilan edildi. 27 eseri "O Değilse Başkasıdır - Esrareniz" başlığıyla karşıladı izleyicilerini. Figüratif ya da

sürmodern resimler yapan Komet, “O Değilse Başkasıdır” adını aynı zamanda son şiir kitabı için de kullanıyor.

Genel koordinatörü Hasan Bülent Kahraman fuarın çağdaş sanata bakışını “Çağdaşlık sanatın içinde olmak, günü yaşamak demek değildir. Çağdaşlık günün geleceğe akan, geleceği belirleyen dokusunu oluşturmaktadır. Contemporary İstanbul çağdaşlığı böyle anlıyor, sanatı böyle değerlendiriyor” sözleriyle açıklıyor. Fuar için sözü edilebilecek bir diğer şey de, Türk çağdaş sanatının yanında diğer ülkelere de ev sahipliği yaparak İstanbul’u merkez haline getirme gayesi. Bu gayeyle konuk ettiği 20 ülkeden sanat galerileri haricinde bir de bir süredir devam eden Yeni Ufuklar ile bölge sanatına yoğunlaşıyor. Bu sene Yeni Ufuklar bölümünün konduğu Körfez Bölgesi ülkeleriydi: Birleşik Arap Emirlikleri, Katar ve Kuveyt.

Ve Eserler...

Bu kadar çok Contemporary İstanbul’a değinip, eserlere yer vermemek olmazdı. Kalabalığın içinde yahut da o kocaman alanı bitirebilme telaşı içerisinde önünden şöyle bir bakıp geçip sonra dönüp şöyle bir daha baktığınız ya da bir süre gerçekten zaman ayırdığınız eserlere de yer vermek lazımdı. Ben bizim adımıza birkaç tane seçtim.

Sanatçılarından bahsederken birlikte katıldıkları galerileri de atlamak olmaz. Bu sayede galeriler bir kez daha gözden kaçmaz. “Neden” dersiniz; ben burnumun dibindeki birkaç galeriyi bu fuar sayesinde fark ettim.

Janet Bellotto ve CDA Projects: Sanatçının eserleri CDA Projects’teki iki karma sergiden sonra bir de Contemporary İstanbul’da ilgililere ulaştı. Doğayı ve masalları birleştirdiği lirik anlatımının yanında eserlerini video, light box ve çeşitli baskı denemeleriyle sunmayı tercih eden sanatçının fuardaki eseri “Mira Mare”.

Ahmet Elhan ve C.A.M. Sanat Galerisi: Yıllardır çeşitli kişisel ve karma sergilerle bizlere ulaşan Ahmet Elhan, 4 yıldır sanatseverlerle C.A.M. Sanat Galerisi’nde buluşuyor. Portreler isimli sergisiyle başlayan ve son zamanlarda yani 2008’deki Yerler (daha önceki zaman ve mekân çalışmalarının bir sonraki aşaması olduğunu belirttiği) ve 2011’deki İkililer sergileri ile sanatseverlerle buluşmaya devam eden Elhan’ın yeni serileri eminim ki kapımızda bekliyor. Ahmet Elhan, Murat Germen, Peter Hristoff, Burcu Perçin, Seçkin Pirim, Fatma Tülin gibi isimlerle fuara dâhil olan C.A.M.’ın alanında Ahmet Elhan’ın “Ali Sami Yen Stadyumu” çalışması bizi bekliyordu.

Cecilia Paredes ve Arthobler Gallery: Kendi ülkesi Polonya’da ve çeşitli ülkelerde kişisel ve karma sergilere imza atan Cecilia Paredes, Contemporary İstanbul’a “Siren in the Sea of Roses” isimli eseriyle konuk oldu. Çeşitli baskı denemeleri, insan bedeni ve doğa bütünlüşmesi çalışmalarıyla tanınan Cecilia Paredes bu eseriyle de ilgi çekmeyi başardı.

Stephan Balkenhol ve Nosbaum & Reding Gallery: Figüratif heykelin çoktan unutulmuş geleneği-

ni ileriye taşıyan ve figürlerini herhangi bir ön çalışma yapmadan, geleneksel teknikler kullanarak, ağaç gövdelerini oyarak oluşturan sanatçı bu sene Lüksemburg’dan galerisiyle Contemporary İstanbul’a dâhil oldu. Ancak bizi galerisinin alanında değil, “Küratöryel Sergi” bölümünde karşıladı. Küratöryel Sergi kapsamında genç bir sanatçının seçkisi sunuldu. Bu senenin genç küratörü Selin Turam ve T/here seçkisi.

Zhang Dali ve Sanatorium: Sanatorium bu yıl ilk kez yer aldığı Contemporary İstanbul sanat fuarına Guido Casaretto, Orhan Cem Çetin, Liu Bolin, Zhang Dali, Can Ertaş, Stephan Kaluza, Luo Qing, Yağız Özgen ve Shen Shaomin’in yapıtlarından oluşan özel bir seçkiyle katıldı. Çinli ressam Zhang Dali’nin en ilgimi çeken projesi; İtalya’daki sürgün yaşamında başlattığı ve 1995 yılında ülkesine döndükten sonra Pekin’de devam ettiği “Diyalog”dur. Zhang Dali püskürtme boya ile şehrin değişik yerlerine 2000’den fazla, kocaman dazlak kafa profili çizmiştir.

Basim Magdy ve artSümer: Contemporary İstanbul’da “The Irony of Victory” ile karşımıza çıktı Magdy. Son zamanlarda videosu “Turtles All the Way Down” ile ülkemizde tekrar hatırlanan Magdy, gerçeklik ile kurgu arasındaki alan ve bu alanın sistematik şekilde, medya aracılığıyla yayılan bilgiyle nasıl doldurulduğu ile ilgileniyor. Magdy’nin amacı, olayların asıl nedenlerini araştırmaktan çok, hepimizin belli kurgusal imajları gerçek olarak kabul etmeye yatkınlığımız üzerine düşünmek. artSümer, Contemporary İstanbul’da Magdy haricinde Damla Faro, Onur Gülfidan, Gözde İlkin, Ceren Oykut, Fahrettin Örenli, Kemal Seyhan, Ayla Turan, Theis Wendt gibi isimlere de ev sahipliği yaptı.

İnci Eviner ve Galeri Nev: “İsimsiz” adlı mürekkep baskı işiyle Contemporary İstanbul’da gördüğüm İnci Eviner aynı zamanda Yıldız Teknik Üniversitesi öğretim görevlilerinden. İnci Eviner de eserlerini çok çeşitli yollarla sanatseverlere ulaştıranlardan, “çizgiyle oynarken kendini bir eski zaman hikâyecisi gibi hisseden, ama hikâyeye söz geçiremeyip hikâyesi tarafından yutulan bir hikâyeci” olarak tanımlıyor kendini.

Kısa Günün Kârı

Eserlerden bu kadar bahsettikten sonra daha ilk gündən dikkatimi çeken ama sonradan biraz daha yumuşak bir gözle bakabildiğim bir durum da var. Daha ilk saatlerinden gezmeme rağmen, eserlerin birçoğunun yanında kırmızı meşhur “satıldı” noktacılarından bulunması, beni biraz değil baya şaşırtmıştı aslında. “Bu kadar çok şey bir anda nasıl satıldı?”, “Ne ara satıldı?”, üstelik “Bunlar ne diye burada satıldı?”, “Satılıp yeniden sırf burası için yapılanı var mıdır?” soruları doldurdu taşırıldı kafamı.

Sonrasında biraz düşündükçe kavradım, Contemporary İstanbul bir sergiydi evet, ama aynı zamanda Türkiye’nin en büyük sanat fuarındı. Kimilerinin tümüyle koca bir haftasını, kimilerininse sadece 2 saatini alan bir fuar bu, ama yankıları ve getirileri anlaşılan o ki, birçok kişiyi daha uzun süreler boyunca etkileyecek.

Animasyonların İstanbul Buluşması

Dünyanın pek çok yerinden, farklı tarzlara sahip bir dolu animasyonun izleyicileriyle buluştuğu 7. İstanbul Animasyon Festivali, pek çok seyircinin yüzünde hafif bir gülümseme bırakarak sona erdi.

-Merve Sevinç

Geçtiğimiz ay animasyonseverlere, 7. İstanbul Animasyon Festivali'ni müjdelemiştik. 22-27 Kasım tarihleri arasında onlarca gösterimle Pera Müzesi'nde gerçekleşen festivalde, animasyona doyduk diyebilirim. Size burada izlediğim filmleri tek tek anlatmak pek içimden gelmiyor açıkçası. Çünkü benim de seçimlerim, konu başlıklarına göre oldu. İzlemek istediğiniz filmleri seçmek için, internet sitesini gezerek bilgi alabilirsiniz.

Farklı konu başlıklarına göre sıralanan filmler için, cüzi fiyatlar olmasına rağmen, izleme oranı çok fazla değildi. Özellikle pazar günü izlemeye gittiğim filmlerde yer bulamayacağım korkusu yaşamama rağmen, Pera Müzesi'ne vardığımda bu korku yerini biraz hüsrana bıraktı. Taksim'in göbeğinde düzenlenen bir festivale gelen insanların yaş olarak ortalamanın üstünde oluşuna da şaşırmadım değil.

Neler izledik?

Gösterimler, 23 farklı konu başlığı altında sıralanan birçok kısa filmde oluşuyordu. Her türden film bulmanın mümkün olması, şahane bir duygu. Festivallerin en güzel yanı... Bazen ne izleyeceğimi ararken kafayı yeme noktasına geldiğimi düşündüğümde, elime sadece biletimi alıp, benim için seçilmiş filmleri art arda izlemek inanılmaz keyif veriyor. Bunun yanı sıra yeni teknikleri görmek oldukça eğlenceliydi. Çocukluğumuzun çizgi filmlerine benzeyen filmlerden, stop motion tekniğiyle çekilenlere kadar oldukça geniş bir yelpazeye yayılan görsel çeşitlilik kesinlikle insanın hayal dünyasını renklendiren cinstendi. Size burada kelimelerle tarif edemeyeceğim teknikler var. Görseli yazıya dökmek, inanın hiç kolay değil.

Festivalin Ağır Topları

7. Animasyon Festivali'nin bir diğer önemi, Oscar'a

aday 45 kısa animasyonun 11'inin izleyiciyle buluşmuş olmasıydı. Keza internette ya da DVD olarak bu filmlerin bulunması ve izlenmesi festivaller dışında oldukça zor. Bu sebeple ayağımıza kadar gelen bu fırsatların, nasıl bir şans olduğunu unutmamak gerekiyor sanırım. Bu 11 filmin hangileri olduğunu merak edenler için filmlerin isimleri; Daisy Cutter, Paths of Hate, The Storyteller, Hamster Heaven, Papa's Boy, Luminaris, Maska, Nul-larbor, The Monster of Nix ,The Gloaming ve The Lost Town of Switez.

8. İstanbul Animasyon Festivali'nin tarihi şimdiden belli: 20-25 Kasım 2012. Kaçırdıklarınıza üzülüyorsanız, seneye gerçekleşecek festivale kadar İstanbul Animasyon Festivali ile ilgili tüm gelişmeleri ve ek etkinlikleri iafistanbul.com adresinden takip edebilir ve o günü ajandanızda hemen işaretleyebilirsiniz.

Festival Ödülleri

En İyi Film: Chest of Drawers - Sanni Lahtinen (Finlandiya) (Öğrenci Filmleri arasında olan film, jüriyi etkilemiş benziyor ki büyük ödülün sahibi oldu.)

En İyi Türk Filmi: Cutters - Ahmet Şerif Yıldırım / İstanbul - İdil Ar

En İyi Öğrenci Filmi: Alambic - Marie Bloch-Laine (Kanada) / On The Water - Yi Zhao (Hollanda)

En İyi İlk Film: Matter Fisher - David Prosser (İngiltere)

En İyi Müzik Videosu: Elevator Operator - Caroline Attia (Fransa)

Jüri Özel Ödülü: La Detente - Pierre Ducos ve Bertrand Bey (Fransa)

Eski Köye Yeni Adet

Çizgi roman severlerin yıllardır okuduğu DC çizgi romanları, “DC Comics New 52” adında yeni bir şekil alıyor, Batman, Superman gibi sevdiğimiz seriler yeniden başlıyor. Onca yıldır çizgi roman olayına girmek isteyip giremediyseniz, şimdi tam vakti! -**Mert Günhan**

DC Comics, yani namı diğer “Detective Comics” çizgi romancılık adına son yıllarda yapılmış en büyük hamleyi yaparak çizgi roman hayranlarının severek okuduğu bütün serileri yeniden başlattı, yeniden kurguladı. Bu yeniden kurgulama, Batman, Superman gibi serileri takip eden çoğu çizgi roman hayranı için oldukça önemli bir döneme girdiğimizin işareti. Çizgi roman okurları 50 tane seriyi takip etmenin zorluğunu bilirler, özellikle üzerinden 300 sayı geçmiş serileri düşünecek olursak, bu zaten oldukça zor ve pek mantıklı olmayan bir durumdur, bu sebeple bu yazıda sizlerin kafasını karıştırmadan hangi serilerin yeniden başladığını, hangisinin ne ile bağlantılı olduğunu anlatacağım.

Justice League Serileri

Öncelikle Justice League ve Justice League ile ilgili ta-

kip etmeniz gereken serilerden başlayalım. Bu seriler genel olarak birbirleri ile şu anda çok bağlı olmasa bile ileride kesin bağlanacaktır. Öncelikle Geoff Johns tarafından yazılan ve Jim Lee tarafından çizilen ana Justice League serisi var, bu isim genel olarak Justice League’in maceralarının ilerlediği ana isimdir. Justice League International ise adı çok fazla bilinmeyen fakat Justice League’e dahil olan diğer kahramanları anlatır. Sırasıyla Justice League’den kendi adına çizgi romanı olan isimler ise Aquaman, Wonder Woman, The Flash, Captain Atom, The Fury of Firestorm, Green Arrow, Mister Terrific, Savage Hawkman. Ben pek bir Justice League sever olmadığım için bunlardan hiçbirisini tavsiye etmiyorum, illa Justice League okuyacağım diyorsanız ana çizgi romanını okumanız yeterli, geri kalanları hikayesel bazda okuması eğlenceli değil, es geçseniz de olur.

Batman Serileri

Batman serisinde çok fazla bir değişiklik yok, bildiğiniz ve hatırladığınız kadarıyla (eğer takip ediyordusanız) hepsi duruyor, tek değişiklik Barbara Gordon'ın Oracle olmaktan çıkıp tekrar Batgirl olarak geri gelmesi sanırım. Burada ana hikaye Batman, Detective Comics ve Batman and Robin sayılarından devam ediyor. Batwing ise Batman Incorporated hikayesinden sonra dünyanın her yerinde oluşmaya başlayan Batman'lerin hikayelerinden sadece birisi. Batman The Dark Knight ise, daha karanlık tonlarda (böyle bir şey mümkünse) bir Batman hikayesi okumak isteyenler için yazılmış. Batgirl, Barbara Gordon'ın hikayesini kaldığı yerden devam ettiriyor. Batwoman, özellikle Batman serisinin en güzel çizimlerini içinde barındırıyor ve Kathy Kane'in hikayesini anlatıyor. Nightwing, eskiden hatırladığımız Dick Grayson, Batman olarak geçirdiği senelerden sonra daha kuvvetli bir Nightwing olarak sayfalara geri dönüyor. Catwoman ise, oldukça heyecan verici fakat daha çok kadın DC okurlarına yönelik bir hikaye, özellikle Batman'in seks hayatını merak edenler okuyabilir. Birds of Prey'e göz atma şansım olmadı fakat Justice League'den kopan ve eskiden insanların çok sevdiği "Sadece kadınlardan oluşan süper kahraman takımı" konseptini devam ettiriyor gibi. Red Hood and The Outlaws ise anti-kahraman Red Hood karakterinin kendi çapında suçla olan savaşını konu alıyor.

Superman

Superman sevmeyen birisiyim, okurken çok sıkılıyorum, hazzetmem fakat bu sefer en azından Superboy serisi ilgimi çekti, bunun yanında Action Comics ve Superman serileri gene sıkıcı, klasik sevenler için ideal olabilir belki, Supergirl ise yıllardır devam eden hikayenin aynısı, bu alanda bir değişiklik yok. Superman'in kıyafeti değişmiş tabii, artık tayt giymiyor.

Green Lantern

Lantern serileri DC'nin geri kalanına kıyasla biraz daha geniş kapsamlı, galaktik hikayeleri anlatır. Konsept gene aynı, çok fazla değişmiyor, galakside Lantern'ların savaşı devam ediyor. Bu seriden Green Lantern, Green Lantern Corps ve Green Lantern: The New Guardians oldukça sıkıcı fakat Red Lanterns anlatımı, sunumu ve çizimleri ile gerçekten oldukça hoş ve ilgi çekici di-

yebilirim.

Young Justice

Genel olarak acemi ve genç süper kahramanları konu alan bir çizgi roman serileri, göze çarpan pek bir şey yok, sevinecek pek bir yanı da yok, açıkçası neden yapıyorlar anlamadım. Teen Titans sanırım bu seriden tek okunabilecek seri, Static Shock, Hawk and Dove, Blue Beetle, Legion of Super Heroes, Legion Lost falan oldukça sıkıcı, gereksiz.

The Edge

Oldukça enteresan bir seri. Voodoo, All-Star Western, Deathstroke, Gifter, Stormwatch, OMAC, Blackhawks, Suicide Squad gibi daha yaşlı geçmiş çizgi roman okurlarına hitap ediyor, tek işe yaramaz isim ise bu seride Men of War, fakat onun da ilgilileri vardır elbet.

The Dark

Dark serileri Vertigo'nun iptal edilmesinden sonra Vertigo'yu devam ettiriyor. Justice League Dark'ta Constantine gibi pek çok Vertigo kahramanının hikayesi bulunmakta. Swamp Thing ise geleneksel olarak Dark serisinin ağır toplarından. Animal Man, oldukça ilgi çekici, I, Vampire ise adeta çizimleri ile bir görsel şölen, Resurrection Man özel tavsiyem olmakla beraber Frankenstein ve Demon Knights pek ilgi çekici gelmedi.

Okumanızı Öneririz

Bu kadar çok isim varken kafanızın karışması çok doğal, ben size bir kaç öneri sunayım en iyisi:

-Öncelikle **Justice League Dark** kesinlikle okunması gereken bir seri olacak. Bunun yanında **I, Vampire** senelerdir DC çizgi romanlarından uzaktı, tekrar geri geldi, geri gelmişken okumanız elzem.

-Ayrıca çizim ve senaryo anlamında Yeni #52'nin en sağlam ismi **Batwoman**, kesinlikle muazzam, kesinlikle okunmalı. **Batman** serisini ise zaten komple tavsiye ediyorum. **Catwoman** ise duruma göre okunabilir, şimdilik oldukça iyi gidiyor.

Dilan Bozyel

Fotoğraftan önceki hayatın nasıl geçti?

Geçmesi gerektiği gibi. Çocuk radyosu spikerliği, çocuk tiyatrosu, okul dergileri, ÖSS krizleri, işletme bölümü hatası, müzik dergileri ve sonunda fotoğraf şeklinde özetlenebilir.

Fotoğraf çekmeye nasıl başladın?

Müzik dergilerine yazarken konser çekimleriyle başladım diyebileceğim gibi kendi karelerimi self timer ile çekmeye başladım da diyebilirim.

Sergilenmiş hangi projelerin var? Kurması en keyifli sergi hangisiydi?

Karma sergiler de olduğu için eksik cevaplayabilirim, aklıma gelenler: Londra'da bir kişisel sergim, çocuk gelinler ile ilgili Art In Mind festival kapsamında sergim, Sorumlu Blog projesi olan AIDS Vakfı ve Mac ile düzenlenen Bize İyi Kalbin Gerek sergim, Sydney merkezli aynı anda çevrimiçi sergilenen Photography Masters Cup adayları sergisi 3 yıl üst üste, ilk karma sergim olan İstanbul Street Style projesi olan International Fashion Festival, 6.45Gram'da karma Bilinçaltı sergi, Karga'da karma Müstehcen sergi, Asma Sanat Galeri'de karma Beden ve Halleri sergisi, Milk Galeri'de karma Paper Girl sergi Sadi Tekin ile... Eyvah sanki daha fazla var ama ben hatırlamıyorum şu anda. İnternet sitemde yakında güncellenecek olan biyografimde hepsini bulabilirsiniz. Kurması en keyifli sergi diye ayıramam, hepsi ayrı macera çünkü.

Ekipman senin için ne kadar önemlidir?

Ekipman eğer riske değmeyecek bir ticari iş ise en önemli şeydir. Yok eğer baskı yapmayan, senin yaratıcılığın ve hayal gücüne güvenen insanlar ile iş yapıyorsan ekipmanın hiçbir değeri yoktur.

Fotoğraflarını izlerken en çok etkilendiğin fotoğ-

rafçılar kimler?

Her röportajımda belirtmekten zevk alıyorum; ben Diane Arbus fotoğraflarını gördüğüm gün (ki bu 21 yaşıma (yine de çok geç) denk gelir) fotoğraf çekmeye karar verdim. O günden beri başkalarının fotoğraflarından deli gibi etkilenemedim gitti.

Fotoğraf çekme eylemine özel anlamlar katanlardan mısın, yoksa “sadece severek yaptığım bir uğraş” demek yeterli mi?

“Olmazsa olmaz, ölürüm nefes alamam” gibi bir söylemde BULUNAMAM. İnsan her türlü yaşayabiliyor çünkü. Ne ayrılıklar ne ölümler görüyoruz da alışıyoruz. Aynı zamanda sadece “severek yaptığım bir iş” gibi hafif bir şey de diyemem fotoğraf için. Bir çeşit aşk işte.

Fotoğraf çekmekle ilgili geleceğe dair hedeflediğin bir şeyler var mı?

Kendi cenazemi çekemeyeceğime göre fotoğrafla ilgili bir gelecek hedefinden bahsetmem saçmalık olur.

1 Çocukluk Yaptım

Bu ay bir zamanların 2 muhteşem “en”i malzememiz oluyor; 80’lerin en kısa çizgi filmi Yakari ve en yuvarlak oyuncağı hulahop. -**Ceyda Zeynep Koyuncu**

1 Çizgi Dizi: Yakari

Yakari, hayvanların dilini konuşabilen ve anlayabilen, en iyi dostları küçük Kızılderili kız Rainbow (Gökkuşağı), atı Little Thunder (Şimşek) ve gerektiğinde ona tavsiyeler veren bilge kartal Great Eagle (Büyük Kartal) olan bir Kızılderili çocuğun maceralarının anlatıldığı, Andre Jobin (Job) tarafından 1973 yılında yazılmaya başlanan ve Şirinler’in yapımında da görev alan Claude de Ribautierre (Derib) tarafından çizilen bir çizgi roman serisidir. Aralarında Türkçe, Arapça, Eskimoca ve Katalonca’nın da bulunduğu en az 17 dile çevrilmiştir. 1983 ve 2005 yıllarında olmak üzere 2 defa çizgi dizi olarak televizyo-

na uyarlanan Yakari ile ilgili tüm bu bilgiler çocukluğunu 80’lerde yaşayan biri için çok da önemli değildir işin aslı.

Bizim için Yakari sürekli bir yerlere baraj yapmaya çalışan kunduzlardır, belki daha önce hiç görmediğimiz antiloplar, beyaz balinalar, kutup porsuklarıdır, hepi topu 5 dakikacık süren bir çizgi diziyi kaçırmamak için tuvalete çabucak gidip gelmektir, Fransızca başlangıç jeneriğini anlayamadığımız için anladığımız bir şekle sokup “Sütlü Yakari” diye söyleyerek eğlenmektir.

Adile Naşit’in “Uykudan Önce” programı gibi bir dö-

nemin çocuklarına uyku vaktinin geldiğini haber veren unutulmaz çizgi dizidir Yakari. Çocuklar için, 21.30'dan saatler sonra ekranın altına ne idüğü belirsiz tek gözlü bir televizyon getirip "Saat 21.30, haydi çocuklar uyku-ya" yazıp geçmekten fazlasının yapılabileceğinin, bundan 30 sene önce yayınlanan en önemli kanıtlarından biridir Yakari.

Orijinal Adı: Yakari

Yapım Yılı: 1983

Bölüm Sayısı: 52

Bölüm Uzunluğu: 5 dakika

Türkiye'de Yayınlayan: TRT 1

Yapıt: Fransız Yapımı

Senaryo: André Jobin (Job)

Çizer: Claude de Ribapierre (Derib)

Yaratıcılar: Derib & Job

Müzik: Étienne Gilbert

Tür: Macera

1 Oyuncak: Hulahop

"Amaan hulahop da nedir! Altı üstü basit plastik bir çember!" diyenler hulahopun piyasaya sürüldüğü 1958 yılında tanesi 1.98 dolardan 100 milyon adedin üzerinde satılarak 2 adamı çok ama çok zengin ettiğini biliyor muydunuz?

Başından başlamak gerekirse... En başının neresi olduğunu maalesef kimse bilmiyor. "Hoop" yani Türkçe adıyla kasnak ya da çember o kadar eski zamanlardan beri oynana gelen bir şey ki... Hoop ile ilgili bilinen en eski tarih M.Ö. 500 yılları. Mısırlı çocuklar o yıllarda asma dallarından yaptıkları çemberleri ile oyun oynarken Eski Yunanlılar sert otlardan yaptıkları çemberleri ile egzersiz yaparlarmış. Eski Yunanlılar ve egzersiz denilince akla hemen olimpiyatlar geliyor ancak hemen söyleyelim bugüne kadar o dönemlerde çemberlerin olimpiyatlarda kullanıldığına dair hiçbir kanıt bulunamamış. Çemberler daha sonra 14. yüzyılda İngiltere'de dini seremonilerde kullanılmış ve daha sonra da bir eğlence aracı olarak hem çocuklar hem de yetişkinler arasında popüler olmuş. Hem de öyle popüler olmuş ki o dönemlere ait sağlık kayıtları doktorların, çember çevirmekten ötürü oluşan kırık, çıkık ve kalp krizi vakalarını tedavi etmekle epey uğraştıklarını gösteriyor.

Tüm bunlar hulahopun "hop" kısmı. Peki, ne oluyor nasıl oluyor da "Hoop", "Hula Hoop" haline gelip 4 ayda 25 milyon adet satılarak Amerika'nın o zamana kadar gördüğü en hızlı modalaşan nesnesine dönüşüyor? Hula'yı Hoop'la yan yana ilk getiren 1800'lü yıllarda Hawaii Adaları'na giden İngiliz denizciler. Onlar adalardaki yerlilerin yaptıkları Hula dansının, çember çevirmeye (hooping) ne kadar benzediğini ilk fark edenler. Fark etmedikleri şey ise fark ettikleri şeyin ticari potansiyelinin ne denli büyük olduğu.

Bunun anlaşılması için ise yaklaşık bir 150 sene daha geçmesi gerekiyor. 1957 yılında Avustralya'da, bambudan yaptıkları çemberlerin insanlara yeterli gelmemeye başladığını gören bir firma ahşap çemberler üretip sat-

maya başlıyor. Bundan 1 sene sonra, Los Angeles'da bir garajda 1948 yılında kurdukları Wham-O isimli şirkette sapan üreten iki çocukluk arkadaşı Richard Knerr ve Arthur Melin kendilerini ziyarete gelen bir Avustralyalıdan duydukları bu tahta çemberleri, çeşitli renklerde plastikten üretip patentini almaya karar veriyorlar. Ancak binlerce yıldır kullanılan bir nesne olduğundan ve sadece malzemeyi değiştirmek patent almak için gerekli olan orijinalliği karşılamadığından maalesef bu konuda başarılı olamıyorlar ama başardıkları bir şey var ki bu da onlara yetip artıyor; Hula Hoop'u ticari marka adı haline getirmek.

60'ların ortalarına doğru hulahop fırtınasının yavaş yavaş dinmeye başladığını gören Knerr ve Melin, içine çevrildikçe ses çıkartacak bilyeler koyarak popülerliğini korumayı deneseler de hulahopun 70'li yılları ilk çıktığı zamanlara nazaran daha sessiz sedasız geçirmesine engel olamıyorlar. Ancak her ne oluyorsa hulahop çılgınlığı 1980'lerde aniden geri dönüyor. Bu öyle bir dönüş ki New York Times bunu anlatmak için 5 Mart 1988 tarihinde "Hulahop Tekrar Canlanıyor" başlıklı özel bir yazı yayınlıyor.

2000'li yıllara geliyoruz da hulahop tarih mi oluyor? Kesinlikle hayır. Egzersiz kısmı daha ağır basmakla birlikte hulahop hala gündemde. Bugün internete girdiğinizde hulahop hakkında onlarca sitenin yanı sıra, 2011 yılında Amerikan Egzersiz Konseyi'nin sponsorluğunda yapılan "Bir egzersiz olarak hulahop çevirmenin yararları" isimli araştırmanın sonuçlarını da bulmanız mümkün.

Eğer siz de bu zamana kadar hulahopu düşürmeden çevirmeyi bir kez olsun denemiş olanlardansanız yazının sonuna gelmişken yapılacak en güzel şey; Billy Joel'in 1959 yılının en önemli olaylarını anlattığı ve bunlardan biri olarak hulahopun da içinde yer aldığı "We Didn't Start the Fire" şarkısını dinlemek ya da hulahopun icadının hikâyesini konu alan Tim Robbins ve Paul Newman'ın da oynadığı Coen Kardeşler'in "The Hudsucker Proxy" filmini izlemek olacaktır. Ha "Düşürmeden çevirmeyi denemek mi! Çok daha iyisini yapabilirim" diyorsanız o zaman durduğunuz kabahat, eğlence sizi bekliyor, 30 dakikada yakacağınız 200 kalori de cabası...

Hulahop ile ilgili gerçekler

-Japonya ve Endonezya'da halka açık yerlerde hulahop kullanımı, toplum içinde kalça sallamak edepsizlik olarak görüldüğünden yasaklanmıştır.

-Rusya hulahopu "Amerikan Kültürünün Kofluğ"unun bir örneği olduğu için kınamıştır.

-Connecticut Üniversitesinden Michael Turvey, Ottawa Üniversitesi'nden Ramesh Balasubramaniam ile birlikte, çember çevirmenin (hula-hooping) dinamiğini açıkladığı çalışmasıyla fizik dalında 2004 yılı Nobel ödülünü kazanmıştır.

-07.07.07, 08.08.08, 09.09.09, 10.10.10 ve 11.11.11 tarihleri Dünya Hulahop günü olarak kutlanmıştır.

Ne Mutlu Onu Yanında Bulana...

Kuytulara saklanmadan yürümek için yağmurların altında, şemsiye gerekir. Şemsiyeyi taşımak için yağmur yağacağını bilmek. Yağmur yağacağını bilmek için bulutların dilinden anlamak. Bunun için de gökyüzüne bakmak. İşte bunun için de akıl gerekir, neyi nerede arayacağını bilmek için...

-Melis Mine Şener

Zekâ, savaş, bilgelik, strateji, sanat ve el işlerinin tanrıçası Athena, ana baba yönünden yüzü gülmeyen bahtsız tanrıçalardan biridir. Bir söylentiye göre Zeus, Metis'i baştan çıkartır ve Metis hamile kalır. Bunun üzerine Gaia, Zeus'a Metis'in ilk doğacak çocuğunun kız olacağını, ancak Titanlar Metis'e yaşama hakkı tanırsa zaman içinde Zeus'un yerini alabilecek bir erkek evlat verebileceğini söyler. Bunun üzerine Zeus hikmet tanrıçası Metis'i yutar. Tabi Metis de içeride boş durmaz ve Athena'ya bir kalkan ve zırh ha-

zırlar Zeus'un içinde. Derken Zeus bir gün Libya'daki Triton gölü kıyısında yürürken kuvvetli bir baş ağrısına yakalanır. Demir ve ateş tanrısı Hephaistos'u çağırır. Başını balta ile yarmasını ister. Hephaistos baştan gönüllü olmasa da sonunda kabullenir ve Zeus'un kafasını yarar. Böylece Athena Zeus'un alnından kalkanlı ve zırlı bir şekilde çıkar.

Akıl denen sihir perisi, Athena

Bir balıkçı deniz kenarında balık tutarken, yaşlı bir

adam görür. Adam yaşlı, yorgun ve açtır. Balıkçıdan yarım ister. Balıkçı da bu yaşlı adamı alıp evine götürür, yemeğini bölüşür onunla. Bunun üzerine yaşlı adam silkinir ve gerçek kimliği ile balıkçıya görünür. Denizlerin hâkimi Poseidon'dur bu yaşlı adam. Yaptığı iyilikten ötürü balıkçıyı ve balıkçının köyünü ödüllendireceğini söyler. Köyün tanrısını sorar. Tesadüfe bakın ki köyün tanrıçası Athena'dır. Bir anda ortaya çıkan Athena ile Poseidon köyü paylaşamaz ve Zeus bir yarışma yapılmasına, köye en değerli armağanı verenin köyün tanrısı / tanrıçası olmasına karar verir. Bunun üzerine Poseidon yabasını toprağa vurur. Toprakta yemesi gü, toynakları sağlam, doru bir at belirir. Poseidon at ile uzak diyarlara gidebileceklerini anlatır köydekilere. Herkes beğenir. Sıra Athena'ya gelince, o da mızrağını vurur yere. Bu kez küçük bir fidan çıkar topraktan yavaş yavaş büyümeye yeşil yapraklarını açmaya başlar. Poseidon gülererek bunun ne işe yarayacağını sorar. Athena başlar anlatmaya, meyvelerini yersiniz, saklayıp yaz kış karnınızı doyurursunuz. Meyvelerini ezip yağını kullanabilirsiniz, yağı yaralara ilaç olur, midelere merhem, yemeklere lezzet, kandillere ışık. Meyvelerin çekirdekleriyle ya da kuruyan dallarını keserek ateşinizi beslersiniz, yapraklarını kaynatır içersiniz, şifa dağıtır diye. Bu ağaç, zeytin ağacıdır. Yarışmayı Athena kazanır. Köy zamanla büyür ve Athena adına tapınaklarla süslenen Atina şehrine dönüşür.

Söyle bana ey Peri, nedir emarelerin?

Athena annesinden aldığı bilgeliği ve babasından aldığı savaşçılık yeteneği ile savaş stratejilerinin ustası olmuş, Truva Savaşı'nda Ares'i alt etmiş, Truva atının yapımı için Akhalar'a akıl vermiş ve savaşta kazanan tarafta yer almıştır.

Akılın simgesi olarak bilinen Athena'nın simgesi olan hayvan elbette ki öncelikle baykuş sonra da yılanıdır. Zeytin dalı da (zeytin ağacının Athena'nın ağacı olmasından) Athena'nın sembollerindedir. Bilimin, sanat ve zanaatın tanrıçası da sayılan tanrıça uygarlığın, el sanatlarının, tarımın koruyucusu, dizginin yaratıcısıydı; atları ilk ehlileştiren oydu. Bunların yanı sıra trompet, flüt, çömlek, tırmık, saban, gemi ve savaşta kullanılan at arabası onun icatlarından sayılır ve ilk kaval çalan tanrı soylu kabul edilir.

Başında miğferiyle genç bir kadın olarak görünen Athena'nın en önemli simgelerinden biri ön yüzünde Medusa'nın başı olan kalkanı Aegis'tir. Athena sık sık Pallas sıfatıyla anılır (Titan savaşlarında Pallas'ı öldürüp kendine miğfer yaptığı bu yüzden de bu şekilde adlandırıldığı söylenir. Hatırlarsanız, el işlerinin de tanrıçası olduğu için deriden miğfer yapması çok zor olmasa gerek!). Roma mitolojisinde de Minerva olarak bilinir. Athena'nın hiç yoldaşı, sevdiği olmamıştır anlatılarda, işte bu yüzden Athena Parthenos yani "Bakire Athena" olarak da bilinir. En yakın arkadaşı, yoldaşı zafer tanrıçası Nike'dir.

Athena pek çok yönden Artemis'in karşıtıdır. Athena'nın Yunan uygarlığı öncesinden gelen bir tanrıça olduğu ve daha sonra Yunanlılarca benimsendiği sanılır. Ama Yunan ekonomisi, Minos uygarlığından farklı olarak askerî te-

mele dayandığı için, Athena başlangıçtaki evcil işlevlerini korumakla birlikte giderek bir savaş tanrıçasına dönüşmüştür. Yalnız her zaman Ares'ten farklıdır. Ares gibi öfke peşinde değil planlı savaşların içindedir Athena. Koruduğu kahramanlara savaşın hilelerini, siyasal beceriyi, doğru düşünüş ve görüşü öğretir. Güzel sanatları ve bilgeliği korur, kentlerin yaşamasını sağlar. Kısacası Athena her zaman kazanan tarafta oynar.

Kim söylemiş güzellikle işi olmaz diye?

İyilik timsali bilinen tanrıçanın, Hera gibi düzenbaz ve kindar yönleri de vardır. Kendisine rakip olarak gördüğü Afrodite ve Ares'e karşı çok acımasızdır. Söylentiye göre ölümlü bir kadın olan Medusa güzellikte Athena'dan fazla anılır olunca ve hatta Poseidon Medusa ile Athena'nın tapınaklarından birinde birlikte olup Athena'nın tapınağını kirletince Athena çok sinirlenir ve önce saçları yılan, bakışları baktığına taşla çeviren bir Gorgon'a çevirir Medusa'yı. Ama bununla da doymaz, Perseus'a emrederek kafasını kestirir, başını da kalkanının üzerine takmıştır. Dokuma ustası Arakhne'yi dokumaları ile böbürlenip kendisi ile yarışır dokumalar yaptığı iddia edince örümceğe çevirerek sonsuza kadar lüzumsuz dokumalar ve örgüler yapmaya mahkûm etmiştir. Ama haklı olanın yanında durur yine de (en azından ona göre haklı olanın), Truva savaşı sonrası Odysseus ve ailesinin kaderi onun elindeyken adaletin üstünlüğünü düşünür, Odysseus'a acır, çabalarının boşa gitmesini önler, ona yardım eder. Ayrıca bakire olmasına rağmen çocuğu gibi bilinen Erikhthonios'a dair de bir söylence vardır: Tanrı Hephaistos, herhalde ki karısı Afrodite'ten yüz bulamayınca bir gün Athena'ya karşı olan hislerine yenik düşer ve tanrıça Athena'yı kovalamaya başlar. Koşarken boşalan Hephaistos'un menileri tanrıçanın bacağına gelir. Tanrıça bunları silip toprağa atar ve bu ilişkiden yılan bacaklı Erikhthonios doğar. Ancak Athena bu oğlana kıyamaz ve onun yetiştirilmesine yardım eder.

Velhasıl savaşın tanrıçası tüm kadınlar gibidir yine de. Öfkeli, kıskanç, vefakar, anaç, duygulu, adaletli, kaprisli, yalnız, güçlü, zayıf... Kendi yöntemlerine göre savaşan, sözlerinde direten inatçı bir tanrı soyludur öte yandan. Diğer tüm tanrı soylular gibi karmaşık... İşte bu yüzden, korkutur biraz. Biraz da düşündürür. Doğruyu, eğriyi... Ama gelin siz fazla düşünmeyin. Bir sonraki sayıya dek var olan en mükemmel düzenle, Kaos'la kalın.

Paris'in Yargısı

Truvalı Paris'in dünyadaki en güzel kadının aşkı uğruna Afrodite'ye verdiği elmayı bilir misiniz? Nifak tanrıçası Eris'in, Thetis ve Peleus'un düğünlerinde (kendisi çağrılmayınca hasetinden çatlayarak nifak tohumları ekmek için) derneğin ortasına attığı şu altın elma hani. İşte o elmayı en güzel tanrıçaya verme görevini Paris'e devrederek bu tehlikeden sıyrılan Zeus, Paris'i Hera, Athena ve Afrodite'in önüne atar. Aşkı seçen Paris ise Athena ve Hera'nın düşmanlığını kazanır Helen'in kalbi ile birlikte. Bu meşhur sahne de pek çok sanat eserinde vücut bulur görüldüğü üzere...

Şiirin Gizli Tanrıçası: Birhan Keskin

Boğaz'dan geçerken sular dalga dalga laciverte koyulup köpürüyor. Sabaha hâkim olan kasvet. Bu yazı yazılırken intihara meyyal kişilerin teşebbüslerinde artış görülmüştür, biliyorum. Su onları çağırır, biliyorum. Beni de çağırır çünkü bazı, duyarım... O lacivert-yeşil sular insanı çağırınca aklıma hep aynı dizeler düşer benim: "Aklıma suyun intiharı geliyordu hep / Şelale denince"

-Melis Mine Şener

Ne Ömer Seyfettin ve Kemalettin Tuğculardan geçtim; ne Orhan Veli'den, Nazım Hikmet'ten döndüm; ne Jules Verne'i bıraktım yarı yolda, ne Tolkien'i, ne de Trevanian'ı... Ne Moliere'e sırt çevirdim, ne de Shakespeare'in oyunlarını unuttum. Ama her zaman en derin sevdayı hep şiire büyüttüm içimde. Klasik (herkeşe bilinen) pek çok şairi severim sevmesine ama yeni şiire ısındığımı söyleyemem çok. Bu şiirleri yazarlar affetsinler beni, ama süslü kelimeleri yan yana koyup şiir yazmayı, böyle yazılmış şiirleri okumayı, sevmedim; sevemedim bir türlü. Ama yazar Birhan Keskin gibi yazıyorsa eğer, istediği gibi dizebilir kelimeleri. İster tek tek sapsın içimize, isterse bir buket yapıp usulca mezar taşımıza, yanı başımıza bıraksın. Ne söylese, ne sussa, kabulümdür.

Ufacık Tefecik İçi Derya Şiirlik

Yazık ki tanışmamız epey zamanlar sonradır onun kelime dizmeye başlamasından. Ece Temelkuran'ın Kalp Yiyen adlı yazısında (3 Mart 2006, Milliyet) haberdar oldum varlığından ilk defa. O dizeler ki, okuyunca değdikleri yerleri ve o mor kitabı (Kim Bağışlayacak Beni) aynı dertten muzdarip bir can ile arayışımızı unutmamı mümkünsüz kılar, beni üstatla tanıştıran ilk göz ağrım oldular.

Şimdi girizgâhı tamamlayıp o gizli efsaneyi, şiirin saklı cennetinin tanrıçasını anlatmaya başlayalım. Artık boy vermenin zamanıdır çünkü...

Şiirlerini okuyunca boğazınız düğüm düğüm olur. Bir yumruyu soluk borunuzun tam ortasına sıkıştırır, öyle ki iki üç nefes çekersiniz ama yine de hava gelmez. Yutkunsanız geçecek sanırsınız, yutkunursunuz geçmez.

Ama bu düğümleri atan, içinizi yakan kadının (ki baştan kadın olduğunu anlamayıp erkek olduğunu zannedenler çoktur, neden iyi yazar şairlerin hep erkek olması lazım geldiğine inanılır ki?) kırılğan, narin biri olduğunu düşünmeden edemezsiniz. Kelimeleri öyle bir seçer ki sanki karşınızda biri varmış, elinde de bir hançer; işte o hançeri kalbinize saplayıp orada çeviriyormuşçasına içinizi acıtır. Ve bu kadın belki de dünya üstünde yazılmış en güzel şiirleri (her şeyden önce ana dilimizde yazmış olması bence güzel kılandır şiiri) boğazımızdan, gözümüzden, kulağımızdan zehir gibi içimize akıtır. O narinlikle bu katli nasıl becerebildiğine şaşarım.

Komşu Kapının Ürkek Kızı

İşbu kadın 1963'te Kırklareli'nde doğmuş (böylece tüm Trakyalılar gibi otomatikman hemşerim olmuş), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nü bitirmiştir. 1995-1998 yılları arasında arkadaşlarıyla birlikte "Göçebe" dergisini çıkarmış, çeşitli yayın kuruluşlarında da editör olarak çalışmıştır.

1991 ile 2002 arasında beş şiir kitabı yayımlanmıştır: "Delirilikler" (1991), "Bakarsın Üzgün Dönerim" (1994), "Cinayet Kışı + İki Mektup" (1996), "Yirmi Lak Tablet + Yolcunun Siyah Bavulu" (1999), "Yeryüzü Halleri" (2002). Daha sonra bu ilk beş kitap "Kim Bağışlayacak Beni" adıyla (2005) tek ciltte toplanmıştır (yukarıda bahsi geçen mor kitap işte bu). İlk eserlerinin toplandığı bu kitap ve hemen ardından "Ba" (2005) isimli şiir kitabıyla 10. Altın Portakal Şiir Ödülü'nü kazanan Birhan Keskin, Gülten Akın'dan sonra bu ödülü alan ikinci kadın şairdir. Keskin'in "doğayı ve insanın doğasını bütün açmazları, sorunları, çatışmalarıyla ürpertici bir şiir diline dönüştürmenin yetkin bir örneğini oluşturduğu" için

ödüle değer görüldüğü belirtilmiştir.

Bir dönem Koçbank'ın sadece kendi müşterilerine gönderdiği "Younique" dergisinin editörlüğünü yapmıştır. Ardından aynı yıl "Y'ol" isimli kitabını okuyucusunun önüne koymuştur. Uzun süren bir bekleyişle 2010 yılına kadar yolunu gözlediğimiz Birhan Keskin, "Soğuk Kazı" ile 2010 Nisanı'nda kapımızı çalmış, 2011 Mayıs'ında da bu kitapla Kırmızı Yayınları'nın 4 yıldır düzenlemekte olduğu "Metin Altıok Şiir Ödülü"ne layık görülmüştür.

Kapatın Perdeleri, Kapatın...

İnsan denen barbarı anlatmada üstüne olmayanlar bu barbarlıkla en çok kucaklaşanlar, bu barbarları en çok tanıyanlar mıdır? Beslediğimiz akrepler kendimizden bildiğimiz barbarlıktan mı güçlenir? İçimizde biriken öfkeleri, savunmacı çılgınlıkları daha önceleri maruz kaldığımız darplardan büyüttüğümüz su götürmez aslında. Biz bilmesek de... Hep korumaya çalışmamız kendimizi, hani işte o eski incinmelerden. Bunları anlatmak için ille de yaşamak gerek mi sorusuna hayır cevabını veriyorum. Çünkü biliyorum ki, tıpkı Birhan Keskin'in de dediği gibi aslında hepimiz barbarız zaten. Yaşamasak da biraz gözlesek etrafı, yaşananları anlamak mümkün...

Kapatın perdeleri, kapatın. Kış üstümüze iniyor. Nasıl ki bütün baharlar yorduk insanları ve onlar da bizi, şimdi tabiatın ağlarını üstümüze örmesi ve bizi dinlendirmesi gerekiyor.

Bir Tadımlık Şiirler

Küçük alıntılar üzerine yazacaklarım var yine. Şiirlerini okurken Birhan Keskin'in, içinizde sesini duyacağınızdan eminim, benim duyduğum gibi. İşte o zaman, bir gülümser ve kendinizi bir "aferin" gülümsemesi ile ödüllendirirseniz bu yazı amacına ulaşmış olur efendim.

"Geç benden, ben dururum, ben beklerim, geç benden, Ama nereye geçersin benden ben bilemem."

Bazı insanlar vardır, herkes gitse de onlar gitmez. Vazgeçmez, bekler. Ömür tüketir bir bilinmezliği beklerken, günleri bir bir ardında bırakır da gidenlere bir ah etmeden sessizce "durur". O insanlardan çok kalmamıştır aslında günümüzde. Belki annelerimizin (babalarımızın bile değil, yalnız annelerimizin) arasında vardır o peygamber sabırlı, ulvi insanlardan. Ve o insanları bırakıp bir yerlere gidenler aslında gittikleri yerlerde o insanlardan olmadığını belki çok sonra, "iş işten geçtikten sonra" fark edeceklerdir.

*"İnsan olan yerlerim çok ağrıyor,
Olsun, yine de sen kapanma,
Bu sıra benim, yerine bırak ben incineyim."*

İnsanlığı unutanları az mı görüyoruz her gün televizyonlarda, gazetelerde, sokaklarda? Çiçeklerle konuşup, sardunya büyüten kaç kişi kaldı etrafınızda? Kaç tane si isim takıyor onlara? Kaç kişi adaletle paylaşıyor sefayı da, cefayı da? Kaç kişi bir başkası yerine yük taşıyor omuzlarında?

"Balkonlarımız çok yüksek sizin, baş döndürüyor

Dünya pek alçak bir yer olacak yakında öyle görünüyor..."

Ece Temelkuran'la kardeş sanmama sebep Temelkuran'ın her vesile ile ondan bahsetmesi mi yoksa benim o ikisini birbirine yakıştırmam mı bilmiyorum. Ama sanki ikisi de aynı asaletle söylüyormuş gibi geliyor bana yüreklerinden çıkararak...

*"Ateşin tam ortasında
Soğukta yıkandım"*

Kaç kere bırakıp gitmek istedim hayatı, kaç kere yapamadım. Kaç kere etrafım gürül gürül bir ormanken, harıl harıl bir cehennemken ben yalnız ve tek başıma ve buz gibi durdum. Gitmek istedim gidemedim, yanmak istedim yanamadım. Ateşler ortasında buz gibi ve yapayalnızdım.

"Tecellinin içinde ecel durur sevgilim, görmedin mi?" Ayrıntılara bakmayı bilenler içlerindeki şeytanla çarpışmaktan yorgun düşenlerdir belki. Onanmaz bir kırıklıkla yaşayan bu savaşçılar her "şey" in altındaki diğer "şey"leri görmede ustalaşırlar ki Birhan Keskin de işte bunlardan biridir.

*"Dürtme içimdeki narı
Üstümde beyaz gömlek var"*

Bin yıllarca ömrüm olsa, binlerce şiir okusam üstüne daha güzeli olmayacak belki. Şimdilerde uzaklarda, çok uzaklarda bir dostu peşinden aklıma sürükleyen bu dizele kalp kırmanın ne kolay olduğunu simgeler bende. Bir dokunuşun nasıl her şeyi parçaladığını...

"Kendi sarmalında

*Döndün, döndün, sanma ki daha dönmeyeceksin
Kalsan da bir yer için, aslında hep gidiyorsun."*

Aklıma gitmekle bozan kaç kişi kaldı? Ki kalmayınız, yerleşik hayat yeğdir muhakkak, yerleşik kalınız. Gitmeleri bize bırakınız. Ama Kavafis'in dediği gibi kendimizi takip ettikçe biz, hiçbir yere gidemez ve hiçbir yere dönemeyiz. Hep, hep gideriz...

*"Bir yerden aşağı, çok aşağı düştüm,
Zaman gri solgun bir koridoru, orada çok üşüdüm..."* Gözlerimdeki dalgalanmanın sebebi nedendir bilmiyorum. O üşümeleri hissetmek neden? Ama bu düşüşleri anlayabildikçe - anlayabildiğimi düşündükçe belki - daha bir üşüyorum. Sanki ben de daha, daha aşağılara düşüyorum.

*"Ben seninle sevgilim
Mutsuz ama bahtiyardım"*

Şeytanla yüzleşen insanların dikkatini çekecek bir ayrıntı daha belki. Mutlu olmakla bahtiyar olmak, huzur ve dinginlik, sebep ve neden... Belki bunları fark ettiğimizde bizler de mutsuz ama bahtiyar oluruz.

*"Kalbimin kenarında atını durduranlar için
Akrep beslemekteyim."*

Kendimizi korumayı öğrenebildik mi bugüne kadar? Öğretilmeli mi öğrenilmeli midir gerçi? Öğrendiklerimizle kendimizi korudukça hepimiz o akrepleri beslemeye başlıyoruz belki. Ki o akrepler o atları bizden uzak tutsunlar.

“Hadi Otur Yanıma” Deyip Kalbimizi Çalanlar

80’lerde Manchester’dan çıkan ve yavaş yavaş ünü dünyaya yayılan James, mütevazı tavırları, gösterişten uzak yapısı ile her zaman bir adım arkada durdu. Fakat elbette bu, grubun müziğini daha az ilgi çekici yapmıyor. Henüz hala tanışmadıysanız, ya da pek iyi tanımadığınızı düşünüyorsanız, James kesinlikle kaçırılmaması gereken bir grup. **-Gülin Enüst**

İndie nedir diye merak edip biraz kaynak araştırması yaptığınız zaman, karşınıza ilk çıkan gruplardan biri, James. “Hayret, ben hiç duymamışım” diyorsanız eğer, evet duymak için biraz geciktiğiniz doğru ama bu durum çok da anormal sayılmaz, zira James ana akım medyada kendine çok fazla yer bulan bir grup değil. Bu durumun sebeplerini ilerleyen satırlarda bulacaksınız. Benim James ile tanışmam ise çok sıkıldığım bir yaz akşamı radyo dinlerken bir anda muhteşem bir vokal duyup, yakalayabildiğim şarkı sözlerini aceleyle bir kenara not etmemle başladı. Daha sonra biraz araştırdığımda şarkının adının “Say Something” olduğunu öğrendim ve bu grubun peşini bırakmamaya karar verdim. Bu yazıda grubun kuruluşundan 1998 yılına kadar olan albümlerini inceliyor olacağız. 1998’den sonra-

sı, başka bir yazının konusu.

Başlangıç

James’ in kuruluş aşaması aslında biraz karışık. Öncelikle belirtmeliyim ki, grubun kuruluş yeri Manchester, namı diğer “Madchester”. Brit pop akımının başlangıcında ve yükselmesinde çok önemli bir yere sahip. New Order, The Stone Roses ve The Charlatans gibi pek çok önemli grubun da çıkış noktası aynı zamanda. James grubunun kurucu üyeleri olan Paul Gilbertsen ve Jim Glennie, Venerable and The Diseases adıyla yola çıkarak birkaç konser veriyorlar. Bu süreçte farklı isimler de deniyor grup için. 1982 yılındaysa, James deyince akla gelen ilk isim, grubun esas adamı olan Tim Booth çıkıyor sahneye. Tim Booth oldukça eksantrik bir kişilik, grubun dik-

katini Manchester üniversitesinin diskosunda dans ederken çekiyor. Bu yıl 6 Ekim'de Maslak Refresh the Venue konserine gelenler Tim Booth'un kendine has dans stilini gördükleri için bu duruma pek şaşırmayacaklardır. Grubun internet sitesinden edindiğimiz bilgiye göre, Tim Booth bu esnada oldukça sarhoşmuş ve sabah kalktığında elinde yazan numarayı arayınca durumun farkına varmış (iyi ki!).

Tim Booth'un gruba katılmasıyla birlikte grubun çalışmaları hız kazanıyor. Her ne kadar başta yalnızca dansıyla gruba katkıda bulunsa da Tim Booth, bir süre sonra vokale geçmiş. Bunun nasıl olduğuyla ilgili pek detaylı bilgi yok. Asıl ilgi çeken noktalardan bir diğeri de grubun tekrar isim değişikliğine gitmesi. 1982 yılının Ağustos ayında, grup James adını almış. Aynı yıl kurulan The Smiths gibi, İngiltere'de çok sık bulunan bir ismi seçmiş grup. Akılda kalıcılığıyla kesinlikle doğru bir tercih olduğunu söyleyebiliriz. Aynı dönemde, benzer bir stille ortaya çıksalar da, The Smiths daha ön planda bir grup oldu, bilindiği üzere. Bunda mutlaka Morrissey ve Marr ortaklığının olduğu kadar, Morrissey'in çok dikkat çekici ve biraz da aykırı bir adam olmasının payı var. James için aynı şey söylenemez çünkü grup belli bir süre daha bağımsız bir grup olarak yola devam etti.

Haçienda!

Haçienda da neyin nesi? Hemen bu soruyu cevaplandırıyorum. James'in öncelikle Manchester sınırlarında, daha sonra da İngiltere'de tanınmasında büyük payı olan bir yer, Haçienda Club. Manchester'da ki Madchester akımının ortaya çıkmasında ve büyüüp bir çığa dönüşmesinde de rolü büyük. The Smiths, New Order ve hatta Madonna'nın bile sahne aldığı önemli bir kulüp olma özelliğine sahip. 90'ların ortasına kadar brit pop akımına yön veren ve dünyanın en tanınmış gece kulüplerinden biri olan Haçienda, house müzik için de önemli bir merkez olarak varlığını bir süre daha sürdürüp, sonradan kapandı fakat, hem brit pop için, hem de James tarihinde önemli bir yeri olduğundan, es geçilmemesi gereken önemli bir nokta olma özelliğini sürdürüyor.

Ve Yükseliş Başlar

Aslında hemen hemen aynı zamanlarda çıkmasına rağmen, James bir süre New Order ve The Smiths gibi grupların konserlerinde ön grup oldu. Hatta Morrissey'in dönemdaşları arasında tek sevdiği ve ciddiye alınacak kadar iyi müzik yaptığını söylediğini düşündüğü grup olma payesine de erişti (hiçbir şeyi beğenmeyen ve her şeye bir kulp takan Morrissey'den gelince aslında bu büyük bir iltifat). Grubun The Smiths ile ortaklığı belli bir süre daha devam etti, ünlü Meat is Murder turunda da kendilerine eşlik ettiler. Kaderin garip bir cilvesidir ki, The Smiths zirvedeyken dağıldı fakat James bir süreliğine dağıldıysa da günümüzde hala aktif olarak devam etmekte. Aynı şeyi The Smiths için istemekten kendini alamıyor insan. Fakat bu, oldukça imkansız diyebiliriz. Zira Marr ve Morrissey birbirlerinden hiç hazzetmiyorlar.

Daha önce iki EP çıkaran grubun 3. EP'si Sit Down, ilk albümden önce grubun adını biraz daha geniş bir kitleye duyurdu. Bu arada yanlışlık olmasın, grubun daha sonra yayınlanacak olan meşhur Sit Down single'ıyla ka-

rıştırılmasın bu EP, çünkü o zaman şarkı daha yazılmıştı, durum yalnızca bir isim benzerliğinden ibaret. İlk albüm Stutter, 1986 yılında geldi ve eleştirmenlerden güzel not aldı. Stil olarak baktığımızda, grubun sonraki dönemlerinden daha kaotik yapıda bir albüm olduğunu söyleyebiliriz. Ben grubun sonraki dönemlerini duyarak James'e alıştığım için, ilk albümün havasına pek aşına olduğumu söyleyemeyeceğim. Fakat yine de Johnny Yen James diskografisine baktığımda öne çıkabilecek potansiyelde olduğunu düşündüğüm bir şarkı ve bence ilk albümün en iyi şarkısı.

Sit Down!

Bu şarkıyı anlatmak için nereden başlanması gerekir, bilemiyorum. James için en çok tanınan şarkılarından biri olarak, grubun bazı hayranlarının fazla abartılmış olduğunu düşündüğü fakat benim bu görüşe hiç katılmadığım, bence muhteşem bir şarkı. Kimine göre güzel bir ilan-ı aşk şarkısı, kimine göre bir dostluk şarkısı, ama her koşulda insana müthiş bir pozitiflik aşıl原因, koşma isteği uyandıran bir şarkı, Sit Down. İlk olarak 1989 yılında yayınlanan Gold Mother albümünde, hak ettiği ilgiyi bulamadı fakat daha sonra 1991 yılında beklenenin çok daha üzerinde bir ilgiyle listelerde 3 hafta boyunca 2 numarada kaldı. Haçienda'da çalışıldığında içerde dans etmekte olan herkesin şarkı başlar başlamaz topluca oturması, bir süre sonra konserlerde de bir gelenek haline geldi (ki bu durumda seyircilerin sahneyi işgal ettiğini söylemiş Tim Booth). Sit Down, 6 Ekim 2011 İstanbul konserinin de en güzel anlarını yaşatan şarkı oldu, her ne kadar pek oturan kimse olmasa da.

Gold Mother albümüne geri dönersek, grubun üye sayısının bu albümde 7'yi bulduğunu söylemek isterim başta. James'in zaten en garip özelliklerinden biri de, sürekli bir üye sirkülasyonu içinde olması. Seneler devam ettikçe grup üyeleri de pek çok kez değişmiş o yüzden ben detaylı olarak her bir üyenin üzerinde durmayacağım. Gold Mother'ın öne çıkan şarkısı Come Home. Efsane bir açılış denebilir, albüme daha iyi bir başlangıç olamazdı. Sevdiğini fırlatıp atsa mı, yoksa dön diye yalvarsa mı bilemeyenlerin, arada gidip gelenlerin şarkısı olan Come Home, dinlemeden geçmemeniz gereken bir şarkı. Klibinde lüle lüle saçlı bir Tim Booth gördüğümüz şarkı, sözleriyle bir kendi kendine serzeniş şarkısıyken, müziğiyle sizi zıplatma özelliğine sahip şarkılardan. Bir yerlerden tanıdık geldi mi bilmem, benzer durumlar The Smiths şarkılarında da sık sık görülen bir durumdur. 1990 yılında Glastonbury festivalinde de bu albüm ile adından oldukça söz ettirmiş grubumuz James. Zaten grubun canlı kayıtlarını izlediğinizde/dinlediğinizde tam bir performans grubu olduklarını anlıyorsunuz. Her ne kadar grubun pek çok üyesi zaman içinde değişmiş olsa da, belki de Tim Booth'un sayesinde bu özelliğini hiçbir zaman yitirmemiş James. Ayrıca albüm de James'in zincirlerini kırma albümü olarak görülebilir çünkü bu albümün sonrasında oldukça önemli, hatta belki de James diskografisinin en çarpıcı ortaklığı geliyor.

Brian Eno

O, her devrin adamı. Bu terimi negatif anlamlarından tamamen bağımsız olarak kullandım. Brian Eno gerçekten de glam rock döneminden itibaren müzik dünyasının

en yaratıcı isimlerinden biri oldu. İlk olarak Roxy Music grubunun klavyesinde gördüğümüz Brian Eno, günümüzde chill out olarak bilinen fakat 90'larda ambient olarak adlandırılan müziğin öncülerinden biri. Sometimes'ın demosunu dinleyip beğenen üstadın James ile ortaklığı her ne kadar bu albümde gerçekleşmiş olsa da, grup aslında ilk albümleri Stutter'da kendisiyle çalışmak istemiş fakat üstat bu dönemde uygun olmadığı için bu proje ileri bir tarihe ertelenmiş. Ki bu projeden Laid gibi bir efsane doğdu. Grubun o güne kadar yayınladığı diğer albümlerinin aksine daha deneysel bir albüm, Laid. Albümle aynı adı taşıyan single ise grubun kıta dışında ilk büyük hiti oldu, Amerika'da radyolarda epey çaldığı için de günümüzde hala grubun yeni kıtada en çok tanınan şarkısı olma özelliğini koruyor. Sebebini merak edenler, şarkının sözlerine bir göz atabilirler. Müzikal olarak Brian Eno'nun etkisi hissediliyor albümde, zaten grubun üyeleri de bu dönemi bir kendini keşfetme dönemi olarak adlandırıyor.

Grubun devleştiği dönem: 90'lar

Arka arkaya gelen pek çok başarılı albüm, uluslar arası anlamda edinilen ve aslında geç gelen başarılar ve albümler... Az önce Brian Eno ile ortak çalışma sonucu ortaya çıkan Laid, grubu adım adım başarıya götüren basamaklardan yalnızca biri. 1994 yılının çoğunu Amerika'da turnelerde geçiren grup, bu dönemini "İngiltere mi? Orası da neresi?" şeklinde geçirdiğini söylüyor espritueller bir şekilde. Amerika başarısı, Woodstock festivalinin 25. yılına katılmalarıyla daha da perçinlenmiş ve grup bir süre Amerika'da kalmış, yeni albüm çalışmaları için. Bu arada, es geçmek istemediğim 1992 çıkışlı Seven albümü de grubun en büyük hitlerinden birini barındırıyor; Born of Frustration. Bu albüm her ne kadar arka planda kalsa da, içindeki şarkıların grubun diğer albüm-

lerindeki şarkılardan aşağı kalır yanları yok. Özellikle de Born of Frustration için dinlemek gerekiyor. James'in en üretken dönemi 90'lar, arka arkaya gelen pek çok albüm var. Bu albümler arasında bir de Angelo Badalamenti ve Tim Booth ortaklığı bulunuyor. James ile çalışmalarına bir süre ara veren Tim Booth, David Lynch filmlerinden ve efsane dizi Twin Peaks soundtrackinden tanıdığımız besteci Angelo Badalamenti ile ortak bir albüm çıkardı, Booth and the Bad Angel adında. Detaylı incelenmesi gereken bu albüm, eğer Tim Booth'un sesini biraz daha karanlık şarkılarda dinlemek istiyorsanız size güzel bir fırsat sunuyor.

90'ların ikinci yarısından itibaren, James kendisinin de şekillendirdiği brit pop akımının az bilinen kahramanı olmaya devam etti. Whiplash albümü, She's a Star ve Waltzing Along gibi çok sevilen şarkıları barındıran, güzel bir albüm, lütfen kapak resmi sizi yanıltmasın. Her ne kadar aradıysam da, grubun albümlerine neden bu resmi koyduğuna dair bir bilgi bulamadım. Küçüklüğümüzde aldığımız şekerleri paketinin rengine göre seçiyorduk belki ama artık hiçbirimizin bunu yapmadığını düşünerek, kapaktaki resme takılmadan albümü dinlemenin daha iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Bu noktaya kadar bahsettiğim ve bahsedemediğim grubun tüm hitleri, 1998 yılında çıkan Best of albümünde bulunuyor. James seviyorsanız ve sevdikleriniz de James dinlesin istiyorsanız, onlar için bu albüm güzel bir başlangıç olabilir. Yazma şansını bulduğum, bulamadığım tüm şarkıların içinde bulunduğu bu albüm, James'in 2000'ler öncesindeki döneminin güzel bir özetini çıkarıyor bize; naif, enerjik, aşık, bazen üzgün ama hep umutlu. James dinleyin, umutla kalın.

Ey Mançesta, Geldiysen 5 Kez...

Bilindiği üzere Manchesterlı grup James, geçtiğimiz Ekim’de ülkemize geldi. Hazır James gelmiş ve yan tarafta görülmüşken Manchester ruhunu yansıtan 5 parçayı ele almaya ne dersiniz?

-Armağan Kanca

Joy Division / “Love Will Tear Us Apart”: Sana kenti Manchester’ın kasvetli havasını şarkılarında hissettiren Joy Division grubunu 2007 yılında çekilen Control filmiyle birlikte daha yakından tanıdıktık. Epilepsi hastalığından yaka silmiş olan grubun solisti Ian Curtis’in aşk çıkmazını anlatan bu parça zaman içinde kült statüsünü ulaşmış ve günümüz dinleyicisi tarafından ilahlaştırılarak, erişilmesi zor bir payenin içinde bulmuştu kendisini. Son olarak bir öneri: Post punk türünün mihenk taşlarından olan bu grubu dinlerken ruh halinizin bunalımdan bunalıma sürüklenmemesi için arada bir dışarı çıkıp ‘ev dışındaki yaşamla bütünleşmenizde’ yarar var.

New Order / “Perfect Kiss”: Joy Division’ın intiharından sonra yollarına başka bir isimle devam etmeye karar veren Joy Division grubu adını New Order olarak değiştirdi. Ian Curtis olmadan yollarına devam etmeleri sadece isimlerinde değişiklik yaratmadığı gibi müzik türlerinde de köklü değişikliklere yol açmıştı. Daha önce müzik tarihinin pek alışık olmadığı, modern rock ile dance rock kavramını kaynaştıran grup her iki türün listelerinde de başa güreşmeyi bilmiştir. “Perfect Kiss” parçasının 10 dakikalık versiyonu Manchester ruhunun teknolojik yüzünün medarı iftiharını iken, kentin post punk havasından dance rock havasına geçmesinde en önemli etken olarak değerlendirmek hiç de yanlış olmaz.

Happy Mondays / “Mad Cyril”: Post punk aşamasından sonra önem kazanan “Madchester Sound”ün dizginlerini ele tutan Happy Mondays, kentin diğer Madchester temsilcisi Stone Roses grubu ile birlikte gece kulüplerinde tapınma noktasına gelmiştir. Her ne ironiktir ki bu Madchester kavramı gece kulübü güruhu tarafından ortaya atılmamıştır. İki Geordieli Phil Sottron ve Keith Jobling tarafından uydurulan bu kavram 80’lerin sonuna doğru kendi jargonunu oluşturmuş ve Rave Up

kavramının literatürlere geçmesine önyak olmuştur. “Mad Cyril” tamamıyla o ruhu yansıtmaya da bilhassa ‘mad’ sözcüğünün Manchester argosunda sık yer almasından dolayı listeye ‘mad keen’ ve ‘mad for it’ bir şekilde girmiştir.

The Chameleons / “Childhood”: Listedeki en karamsar grup olan The Chameleons, diğer Manchester gruplarına göre daha kompleks bir yapıdadır. Şarkı sözleri oldukça girift olan bu grup nihilizmi iliklerimiz kadar işletmiştir. “Childhood” parçasında çocukluk yıllarındaki o saflık anlatılır ve o saflığa tutunmanın gerekliliğinden bahsedilir. The Chameleons, Manchester ruhunun karamsarlığını yansıtmada biçilmiş kaftandır. Kentin diğer bir grubu The Smiths’in daha önce dokundurarak söylediği ‘kötü eğitim’ söylevlerini (The Headmaster Ritual) naralar ata söylemiştir (Perfume Garden). “Childhood” parçasında ise bu iki parçanın toplamı kadar etki yapmış ve boğazlarını parçalamışlardır.

The Smiths / “There Is a Light That Never Goes Out”: The Smiths’in 80’lerdeki etkisi mi daha fazlaydı yoksa günümüzde mi? Hangi dönemi daha fazla etkilerse etkilesin The Smiths, Manchester’dan çıkan en iyi iki gruptan birisidir. Uzun şarkı sözleri derin ve şiirsel olan bu grup sadece bununla kalmamış, dönemin en uyumlu işbirliğine imza atmıştır (Morrissey/Johnny Marr uyumu). Şarkı sözlerinde edebiyat bilgisi altyapısını kullanan Morrissey, melankoli kavramını da bu sözlerle iliştiirmiş ve Marr’ın gitarıyla birlikte efsanevi karışımı oluşturmuştur. “There Is a Light That Never Goes Out” bu formülün açıkça görüldüğü The Smiths parçalarından. Özellikle videosu (bir türlü dinmeyen yağmur, bisiklet, tuğla dış cepheler ve siyah çerçeve gözlüklü gençler) dönemin Manchester ruhunu yansıtmada başucu rehberidir.

Efsane Sahne - Armağan Kanca

SAY ANYTHING - Bir Peter Gabriel parçasıyla karşı karşıyayız. John Cusack ve Lone Skye'in başrolünü paylaştığı 1989 yılı yapımı "Say Anything" filminin en can alıcı sahnesinde "In Your Eyes" parçasını duyarız. Cusack, sevgilisi Skye'dan özür dilemek için adeta 'modern zamanlar serenatı' yapar. Arabayı sevgilisinin evinin önüne çeker, alır eline boombox'ı, kaldırır havaya ve başlar "In Your Eyes"ı çalmaya. Diyalog yoktur, şarkı ve gözler her şeyi açıklar zaten. Skye'ın bu serenata karşılıksız kalması mümkün değildir.

Sahnedeki ufak detaylardan bahsedelim, öncelikle John Cusack'ın tepeden tırnağa punk bir görüntü çizdiğini belirtmem gerek. Pabucunun dilini çıkartmıştır, "John Cusack paltosu"nu (uzun ayağına kadar sarkan palto, arkadaşlar arasında yaptığımız geyik muhabbetlerinde her zaman "John Cusack paltosu" diye geçer) giymiştir ve üstüne The Clash tişörtünü çekmiştir. Daha ne olsun! (Ayrıca The Clash, Cusack'ın en sevdiği gruptur)

Bütün bu tantananın Cameron Crowe gibi bir soundtrack canavarının aklından çıktığını belirtmeden geçmeyelim.

*"I see the light and the heat
In your eyes
Oh, I want to be that complete
I want to touch the light
the heat I see in your eyes"*

Lafı açılmışken filmi bırakıp Peter Gabriel'den devam edesim geldi.

"I wanna be your sledgehammer" dizesini duyan herkes o efsanevi videoyu hatırlar. MTV'nin Top 100 listesinde "Thriller", "Vogue" ve "Smells Like Teen Spirit" videolarından sonra dördüncü sırada kendine yer bulmuştur. Animasyon kavramı o yıllarda önemli olduğu için devrimsel bir niteliği olduğunu söylersek yanılmış olmayız. Animasyon ve ışık oyunlarına stop-motion'ı da eklersek Peter Gabriel'in "Sledgehammer" parçasını karşımızda bulmuş oluruz.

Şarkı bariz bir biçimde cinselliğe göndermede bulunur. "sledgehammer", "train", "big dipper" ve "bumper cars" gibi kelimeler fallik sembolü işaret eder. Ayrıca videoda Dali resimlerindeki gerçeküstü hava mevcuttur. Balyoz yere indikten sonra çıkan yumurtadan başı olmayan tavuğun fırlaması ve o tavuğun dans etmesi ya bir Dali tablosunda ya da bir Herzog filminde görülür.

Parçadaki basgitara özellikle dikkat, ayrıca dikkatle bakarsanız birkaç saniye de olsa Amerikan soyut resimcilerinin çalışmalarını görebilirsiniz.

*"Show me round your fruitcage
'Cos I will be your honey bee
Open up your fruitcage
Where the fruit is as sweet as can be" -Armağan*

Konuk Kitaplığı: Lawrence Block

Bu ay kitaplığını anlatacak olan konuğumuz, geçen aydan aşına olduğunuz Lawrence Block. Kendisi bizi kırmayarak (ama pek de fazla konuşmayarak) e-posta ile gönderdiğimiz soruları cevaplandırdı. Bu yazıyı okuyabilmesi için bu ayki Konuk Kitaplığı da çift dilde yazıldı bu yüzden. -**Melis Mine Şener**

Şu anda kitaplığınızda yaklaşık kaç kitap var?

Hiçbir fikrim yok! Yıllar boyunca satarak ya da birilerine vererek defalarca kitaplarımı azalttım. Kitaplarım için sınırlı odam var ve bir kere okuduktan sonra eskisi kadar cazip gelmiyorlar.

Aldığınız her kitabı saklar mısınız, yoksa kimisini takas mı edersiniz? BookCrossing.com gibi değişim kanallarını kullanıyor musunuz?

Hayır, bir şekilde elden çıkarıyorum.

Kitaplığınızda en çok hangi tarz kitaplar yer alıyor?

Arkadaşlarımdan kitapları, daha sonra tekrar okumayı isteyebileceğimi düşündüğüm kitaplar.

Kitaplığınızı sahaflar mı daha çok besler, yoksa yeni kitaplar satan dükkânlar mı?

Belli bir tercihim yok.

Koleksiyonunuza en son kattığınız kitap hangisi?

Bir arkadaşımın verdiği My Dream of You, yazarı Nuala O'Faolain.

Çocukken okuduğunuz ilk kitabı hatırlıyor musunuz?

Hayır, çocukluğumu nadiren hatırlarım.

Hayal gücünüzü en çok beslediğini düşündüğünüz yazarlar kimler peki?

Çok fazla var.

Okurken belli bir yazara tutulup üst üste, sadece onun eserlerinden gittiğiniz oluyor mu?

Yazara bağlı.

“Yeni çıkanlar” listesi, okuma alışkanlığınızda ne kadarlık bir yere sahiptir?

Özellikle değil.

Misafirliğe gelen akrabamın küçük çocuğu bazı kitaplarınızı yırtsa en çok hangisi için sinirlenirdiniz?

O küçük bacaksızın evime girmesine izin verdiğim için kendime kızardım.

Hiç kitaplığınızın da dâhil olduğu bir taşınma yaşadınız mı?

Çok kereler. Ve her seferinde bu sebeple kitaplığımın hacmini azalttım.

Aynı anda birden fazla kitap okur musunuz? Şu anda hangi kitabı/kitapları okuyorsunuz?

Genellikle her sefer bir tane okurum.

Popüler kahramanlarınızdan Bernie Rhodenbarr gibi bir sahaf dükkânınız olsa, başka bir şey ister misiniz?

Eskiden keyif alacağımı düşünürdüm ama şimdi pek sanmıyorum.

E-kitap hadisesine bakışınız nasıl? E-kitapları mı yoksa eski usul basılı kitapları mı tercih ediyorsunuz? Goodreads'i kullandığınızı biliyorum, takip ettiğiniz ve bize de tavsiye edebileceğiniz birtakım sanal kitaplıklar var mı?

Bir yazar ve okur olarak e-kitapları çok seviyorum.

En sevdiğiniz roman karakteriniz hangisi? En gerçekçi karakterinizin Matthew Scudder olduğu görüşüne katılıyor musunuz?

Scudder kitapları ve karakter kesinlikle diğerlerine göre daha gerçekçi. Favori karakter dersiniz, öyle bir favorim yok. Kahramanlarımı sevmeseydim, yazmak için onları seçmezdim.

Bir romanı yazmaya nasıl başlıyorsunuz? Önce karakteri mi belirliyorsunuz yoksa olay örgüsünü mü?

İlk cümle ile yazmaya başlarım.

Ekip Ruhunun Başarılı Örneği

Üç yakın arkadaşın kendi maceralarını yaşmaya karar vermesiyle başlayan yolculuk, aralarına bir kişinin katılması ile son haline kavuştu. Camel 1970'lerden günümüze kadar gelen aktif müzik hayatları ile dinleyicilerine ve pek çok gruba ilham verdi. Çıkış albümleri ise çitayı başlamadan çok yükseklere koyduklarını gösteriyor. Bu nedenle dinleyicileri için en iyi albümleri listesinde olmasına şaşmamak gerekir. -**Mert Serim**

Andrew Latimer, Andy Ward ve Doug Ferguson, gerçek kimliklerine kavuşmadan önce The Brew isimli bir gruba sahiptiler. 20 Şubat 1971'de grup şarkıcı ve söz yazarı Phillip Goodhand-Tait'in enstrümantal ekibi olmak üzere anlaşmaya vardılar. Grup Goodhand-Tait ile birlikte 7 ay geçirdikten sonra "I Think I'll Write a Song" ismi ile bir albüm yayınlandı. Bu albüm Goodhand-Tait'in ikinci stüdyo albümüdür. Ve projenin tamamlanması ile birlikte ekip kendi yoluna gitmeyi tercih etmiştir. Bu yolculukta yanlarına Peter Bardens de katılarak grup çekirdek kadrosunu oluşturmuş ve ismini de Camel olarak değiştirmiştir. İlk konserleri ise 4 Aralık tarihinde Londra'daki Waltham Forest Technical College'da Wishbone Ash isimli grubu da destekleyerek gerçekleşti.

Camel, Ağustos 1972'de MCA Records ile sözleşme imzaladı. Ancak albüm istenen başarıyı yakalayamayınca MCA ile yollarını ayırma kararı aldılar. Bir sonraki durakları ise Decca Records'un çatısı altında bulunan Deram Records ile çalışmaya başladılar. 1974'te Mirage isimli ikinci albümlerini bu kayıt şirketinden çıkarttılar.

1984'e kadar süren grubun ilk döneminde listelere giremeyen tek albüm çıkış albümleri olmuştur.

Çıkış Albümünün Yarattığı Kelebek Etkisi

Bu albüm pek çok yaratıcı parçanın toplanması ile oluşmuştur. Latimer ve Bardens'in aşçılığında ortaya çıkan albüm beklenmedik bir sonuçla karşılaştı. Yayınlandığı tarih olan 1973'te hak ettiği değeri göremedi. Bunun üzerine kayıt şirketi değiştirmekten menajer sorunlarına kadar sancılı bir yıl geçirdiler. Tabi bu sırada grubu motive eden olaylar da olmadı değil. Latimer ve Bardens arasındaki uyum ve rekabet ne zaman stüdyoya girseler kendini gösteriyordu. Bu da grubun yaratıcılığını ve müzikal kalitesini arttırıyordu. Hatta aralarındaki enerji o kadar yükselmişti ki 9 ay boyunca aralıksız konser turuna çıktılar. Bu turun onlara getirdiği en büyük kazanç da şüphesiz canlı performanslarının topladığı harika tepkilerdi.

Hayranlarının pek çoğunun hemfikir olduğu bir nokta ise bu albümün, ileride çıkartacağı pek çok albüme referans olmasıdır. Mirage (1974), The Snow Goose (1975),

Moonmadness (1976) birer sene arayla çıkmış olmasına rağmen dönemin müzik ve sanat yelpazesine büyük yenilik getirmiştir.

İngiltere'nin Canterbury şehri ve çevresinden çıkan grupların bulunduğu ortak bir paydadır bölgeye göre müzik yapmak. Ve "Canterbury Sahnesi" diye adlandırılan bu tür ağırlıklı olarak progresif, avangart ve caz türlerinin altında yer alır. Camel ise bu türün önemli gruplarından biridir. Grup tarihi boyunca gitar, klavye ve basın yanında perküsyon, flüt, saksafon gibi enstrümanları da kullanmıştır müziğinde.

Ekip Üyelerine Genel Bakış

Grubun ilk dördüsü Andrew Latimer, Peter Bardens, Andy Ward, Doug Ferguson'dur. Latimer gitar, Bardens klavye, Ward davul, Ferguson ise bas çalmaktadır. 1947 doğumlu Latimer grubun o günlerden günümüze dek grupta kalan tek üyedir. Gitarist ve vokalist kimliğinin yanı sıra flüt ve klavye de çalmaktadır. 1952 doğumlu Andy Ward ise 13 yaşındayken yerel bir rock grubunda çalmaya başladı. Ve ardından Camel'in kurucu üyeleri arasındaki yerini aldı. 1945 doğumlu Bardens ise org, piyano, mellatron gibi enstrümanlarla gruba eşlik etmiş ve Andrew Latimer ile birlikte şarkı sözlerini yazmıştır.

Grup arasında yaşanan ilk çatlamalar ise 1976'ya denk düşmektedir. 1977'de yayınlanan Rain Dances albümünün kayıtları başlamadan önce grup müziğini caza yakın bir tona çekmek istiyordu. Bu konuda en ısrarcı isim de Andy Ward idi. Ancak bu durumdan Doug Ferguson bu müzikal yapıda rahat edemiyordu, bu nedenle de gruptan ayrılma kararı aldı. Ferguson'dan sonra 3 farklı basçı grupla birlikte çalmıştır.

Orijinal kadrodan ikinci ayrılan isim de Peter Bardens olmuştur. Bu ayrılışı Andrew Latimer'in sözleri ile açıklamak daha doğru olacak: "Peter ile aramız yaratıcı yönümüzü kullanırken harikaydı. Fakat asıl sorun fikirlerimizi yargılamaya başladığımızda ortaya çıktı. Stüdyodayken Peter ile sadece birbirimizi boğuyorduk. İkimiz de fikirlerimizden vazgeçmedik. Böylece artık konuşurken bile sıkıntı çekiyorduk. Adeta ortamdaki hava bir anda soğuyordu. Yaratıcılıklarımızı test etmiyorduk aksine ikimizin de mutabık olduğu tek nokta buydu. Richard ve Andy benimle birlikte kaldı. Dolayısıyla Peter ayrıldı. Bence bu ikimiz içinde iyi bir hareket oldu." Peter Bardens Gruptan ayrıldıktan sonra ise solo projelerine devam etmiştir.

Grubun caz altyapısında büyük emeği bulunan Andy Ward ise 1982'de ayrılma kararı almıştır. Resmi açıklamalarda elinde yaşadığı bir problem olarak bahsedilmektedir. Ancak gerçek ise Ward'un 1991'de Q dergisine verdiği röportajda ortaya çıkar. Üzerinde hissettiği baskıyla başa çıkmadığından ve alkolizmden dolayı acı çektiğinden bahseder. Bunun üzerine bileğini keserek intihar etmeyi dener. Rehabilitasyon ve insanların desteği ile birlikte Camel'e geri döner. Ancak bu da Ward'un taşıyamayacağı bir yük halini almıştır. Böylece grup ile birlikte bir daha çalmaz ve kendi yoluna gider.

Bizler İçin Camel

Camel, yarattığı müzik altyapısı ve progresif yapısı ile

hepimizin gönlünü çalmıştır. Kimilerimiz için uzaklara gidip dinlenmektir kimilerimiz için de yaratıcılığımızı arttıran bir tınıdır. Andrew Latimer, Never Let Go parçasında "Man is born with the will to survive. He'll not take no for an answer. He will get by, somehow he'll try. He won't take no, never let go, no..." sözlerini mırıldanırken hepimizin düşlerinde farklı bir şey canlanır. Esasında müziği güzel yapan şey de budur. Herkesin aklında farklı şeyler canlandırması. Camel bunu layıkıyla yapabilen yegane gruplardan biridir. Ne mutlu biz dinleyicilere ki Camel gibi bir ilham kaynağımız var. Eskimeyen albümlerini dinledikçe ömür katıyoruz Camel'a. Tıpkı onların bize kattıkları değer gibi. Ömrünüz uzun olsun güzel insanlar.

Hayranların İlk Albüme Dair Görüşleri

"Camel ile ilk karşılaşmam yıllar öncesine dayanıyor. Benim için zor bir andı. Fakat doğruları söylemek gerek kaseti dinlemem ile birlikte Sevilla'da bir tütün mağazasından almam bir oldu." - Pedro Gracia - İspanya

"Camel için muazzam bir çıkış albümü olduğunu söyleyebilirim. Hala benim tüm zamanların en iyileri listemde bulunmaktadır. Hatta bazı klasik parçaları, özellikle zamana yenilmeyen "Never Let Go" ve harika enstrümantal altyapısı bulunan Arubaluba çevresinde güçlü bir etki yaratıyor. Bu albümü duyduğum andan beri unuttum." - Shane Carlson - Dubai

"Yanılmıyorsam bu albüm Camel'in CD formatında aldığı son albümü. Camel'in tüm CD'lerine sahibim ve hepsini dinlerken de büyük keyif alıyorum. Müzik dinlerken genelde şarkı değiştirmem. Ancak bu CD'de bir ek-sik var. Başta CD'nin kaydından kaynaklandığını düşündüm. Ancak yine de hemfikir olduğum bir nokta var. O da CD içerisinde gayet güzel parçaların olduğu. Mystic Queen, Seperation, Six Ate, Curiosity ilk aklıma gelenler. Ve böylece eksikliği fark ediyorum. Camel'in şöhreti eksik bu albüme. Bu albümü düşünmeden önerebilirim. Çünkü benim müzik zevkime çok uygun ve tınılarındaki progresif yapı beni kendine çekiyor." - David Pagden - Kanada

Köpekdişini Kırmak ya da Kıramamak!

Yunan Yönetmen Giorgios Lanthimos'un 2009 yapımı, bol ödüllü filmi Kynodontas, sıra dışı ve rahatsız edici karakteriyle ön plana çıkan bir film. Ancak bu rahatsız edicilik öyle bir biçimde sunuluyor ki insan aynı zamanda hayranlıkla yerine çivilenmeden de edemiyor. **-Burak Sayın**

Bazı filmler izlenmeye başlarken ve izleme esnasında eğer birtakım önyargılarla değerlendirilmeye alınmışsa, söz konusu eser asla tam anlamıyla özümsemez ve kendisiyle ilişki kurulamaz. Ancak burada bahsedilen, sadece belli bir fikre yahut kavrama karşı duyulan önyargı değildir. Örneğin Star Wars evrenine, uzayda astronot kıyafeti olmaksızın nefes alınabildiği veya ışın kılıcının gerçekte olamayacağı bu yüzden çok saçma olduğu gibi anlamsız gerekçelerle saldıran bir kişi, filme olması gerektiği gibi yaklaşıyor değildir. Çünkü her eser ancak kendi kurgusu ve mantığı içerisinde ele alınırsa anlamlandırılabilir.

İşte Kynodontas (Dogtooth - Köpek dişi) da bu hataya düşmekten kaçınılarak fakat aynı zamanda ihtiva ettiği bütün rahatsız edici öğeler de göz önünde bulundurulup buna hazırlıklı olarak izlenilmesi gereken filmlerden biri. Böyle bir uyarıyı en başta yapmak gerekiyor çünkü sinir bozucu şiddet ve cinsellik sahneleri hassas kişiler için sıkıntı yaratabilir. Ancak burada bahsettiğim, şu çok çarpıcı olma iddiasında olup da aşırı ve yapay bir şiddet gösterisi sunmaktan öteye gidemeyen saçma filmler gibi veya bol bol çıplaklık gösterip izleyiciye "bakın ne kadar cesur bir film çektik" mesajı vermeye çalışan ucuz yapımlar gibi değil. "Salo o le 120 Giornate di Sodoma"da Pasolini'nin başardığı, şiddetin ve sap-

kınlığın normalleştirilmesinden bahsediyorum. Salo'yu izleyenler bilir, filmdeki asıl rahatsız edici öge, ortaya konulan akıl almaz eylemlerin kendileri değil, bunların faillerinde gözlemlenen inanılmaz rahatlıktır. İşte Dogtooth'ta da vurucu olan sıradan bir seks sahnesi değil, mesela seyirciye seksin de ötesinde enstestin kendisini sorgulatması. Enstest zaten başlı başına bir tartışma konusuyken, bu kavramın karmaşık doğasının son derece durgun bir akış içinde ele alınması rahatsız ediyor. Ya da bir insanın suratının ortasına yumruğu geçirmek dile ne kadar kolay da olsa ve bunu gerçekte yapmak da bir o kadar zorsa, bu yumruğun bin kat beterinin bazı şartlarda nasıl normal bir hale gelebildiğini gösterdiği için sinir bozuyor.

Cehennem Doğmak

Film bir baba, bir anne ve üç çocuklarını ön plana koyarak ilerliyor. Bu, sıradan bir çekirdek aile görüntüsü gibi görünüyor ilk bakışta. Çocuklar 18-19 yaşlardalar, iki kız bir erkek. Ancak buradaki ilginç nokta şu ki, ebeveynler çocuklarını doğdukları günden beri kocaman bir bahçesi olan evlerinden bir adım dahi dışarı çıkartmamışlar. Bunun da ötesinde çocuklara, bilinen dünya tamamen çarpıtılmış bir şekilde algılatılıyor. Örneğin masa kelimesi bardak için kullanılıyor: "Bana bir masa su verir misin?" gibi. Zaten filmin açılış sekansı da bu kelimelerin içeriklerinin nasıl uygunsuz bir hale getirildiklerine örnekler sunarak başlıyor. Tabii ki bunlar daha buzdağının görünen kısmı. Ancak yukarıda vurgulamak istediğim nokta tam da bununla bağlantılıydı. Zira Dogtooth'u izlemeye başlayınca "ne kadar saçma, bir anne baba çocuklarına neden böyle bir şey yapsın, bunun mantığı ne" gibi sorgulamalara kalkışılırsa, filmin anlatmaya çalıştığı şeyden tamamen koparız. Dogtooth'ta ortaya konan olaylar kendi içerisinde ele alındığı zaman bütünlüklü bir resim ortaya koyuyor ve filmi de kanımca bir başyapıt mertebesine yükselten detaylar bu resme tarafsızca bakınca ortaya çıkıyor. O yüzden bunları bir kenara bırakıp bize sunulan tabloya odaklanmak en doğru olanı.

Aslında söz konusu tema, zannediyorum ki düşünmeyi seven birçok kişinin en az bir kere de olsa aklına gelmiş olabilecek bir soruna işaret ediyor: Acaba bir insan doğduğu andan itibaren tamamen steril bir ortamda, bizim alışık olduğumuz bütün değerlerden, geleneklerden ve hatta dilden daha farklı bir sistem içerisinde yetiş(tiril) se ortaya ne çıkardı? Bu konu, genelde bir ütopyayı ele aldığını söyleyen ama ekseriyeti distopik bir düzene işaret eden film, kitap vb. eserlerde genel bir anlamda irdelenmiştir. Örneğin Huxley'nin Cesur Yeni Dünya'sında da tamamen, tek tipleşmiş değerlerin hüküm sürdüğü bir dünya düzeninde, insanların mevcut düzen tarafından nasıl manipüle edildiği çarpıcı bir biçimde ortaya konulur. Her şeyin kusursuza yakın olması gerekçesiyle, insanı insan yapan içgüdüler bastırılarak adeta robotik bir otomatlar toplumu ortaya çıkar. Ancak tabii ki burada doğrudan toplumsal bir sistem ortaya konulur ve bu devasa sistem içerisinde tek bir kişiye veya belli bir gruba, düşünceye odaklanılır. Oysa Dogtooth'da üç kişi ama çok daha dar ve özel bir alanda odağa konuluyor. Ve işin daha da çekici ve çarpıcı tarafı, bu müdahalenin (yani çocukların yapay bir fanusa hapsedilmeleri

bakımından müdahale) bizim tam da içinde yaşadığımız modern dünya koşulları içerisinde izleyiciye sunulmuş olması. Zira bu durum, olaya salt fantastik veya kurgusal bir bakış açısıyla bakmamızı engelleyip, gerçekten de olası olan vurucu bir sahneye şahit oluyormuşuz etkisi yaratıyor.

Hapis

Tutsaklık her zaman demir parmaklıklar arkasında ya da dört duvar arasında gerçekleşmeyebilir. Asıl tehlikeli olan insanın fikirlerinin, zihninin hapsedilmiş olmasıdır. Ve bu tarz zihinsel bir hapsin asla farkında olamaz insan; zaten olsaydı hapsolmazdı. Belki de bu durum fiziksel bir tutsaklıktan bile beterdir. Zira pek çok mahkûm vardır ki gerektiğinde kanlarıyla yazıp meramlarını tüm dünyaya haykırırlar. Oysa akılı tutulmuş, zihni zincire vurulmuş bir insan bitiktir. O aslında tam anlamıyla insan bile değildir, boyun eğmeye ve kendisine söyleneni yapmaya bayılır. Kısacası sürüye dâhildir, her zaman aradığı şey itaat edecek aşkın bir güç, dışına çıkılamaz bir düzendir. Çünkü koyuna güdülmek rahat gelir. Hiçbir şey düşünmemek, hayatta hiçbir şeye kafa yormadan kendine verilenle yetinip ot gibi yaşamak pek güzeldir. Acı çekmez çünkü insan böyle yaparak! Ne önemlidir acı yokluğu; öyle ya varsın binlerce yıllık insanlık tarihinde denizdeki kum kadar yer teşkil eden yetmiş seksen yıllık şu ömrü sırf rahat yaşamak uğruna boyun eğip güdülerek helak edelim!

Bu insan pek zararsız görünse de en tehlikelidir. Çünkü sayıca çoktur, çoğunluktur, daha doğrusu yığındır. Ve yığın her zaman çoğunluk olduğundan istediğini dayatır, hele ki günümüzdeki gibi demokrasinin nimetlerinden yararlanmayı bilen akıllı çobanlar varsa yığının gücü ölü alınamaz hale gelir. Bu nedendir ki modern hapisanelerin yüzölçümleri binlerce kilometrekareyken, bunların içinde alınabilen nefes ters orantılı olarak epey kısıtlıdır. Bunun sebebi de insanın gittikçe daha çok acıdan kaçıp haza kendini teslim etmesi ya da aydınlanmacı bir üslupla ifade edersek, aklını kullanmaya cesaret edememesidir. Böyle bir ortamda ise en ufak özgürlük arayışı bile sınırsız ıstıraptır artık.

Dogtooth'da bu tablo her iki açıdan da son derece vurucu bir biçimde ortaya konuyor. Yani, hem hapsedilmiş olanın içler acısı yaşamını ve onu buna itekleyen otoritenin (ya da hâkim gücün) zalimliğini, hem de sisteme direnmeye, sorgulamaya, sınırlarının ötesine geçmeye çalışan kişinin bunda ne kadar başarılı olabileceğini ve söz konusu eyleme hangi şartlar altında kalkışabilmesinin olası olduğunu görüyoruz. Baba kuralları koyuyor ve bunu öyle bir soğukkanlılık ve kararlılıkla yapıyor ki, izleyici açısından sorgulanması olasılığı daha baştan ortadan kalkıyor adeta. Kendi evinde ailesinin yaşadığı hayatı, çocuklarının hayatlarından da öte "dünyalarını" tamamen kendi kuralları çerçevesinde şekillendiriyor ve herkes bu düzen içerisinde "mutlu" yaşıyor. Burada mutlu kelimesine işaret etmemin sebebi şu: Bilinmeyen, eğer ki aynı zamanda farkında da olunmayansa insana olumlu ya da olumsuz bir etkide bulunmaz. Yani kendileri için kurulmuş olan dünyada bir şekilde yaşamaya alışmış olan koyunlar yemlerini aldıkları sürece sıkıntı

çekmezler. Çünkü onların yemlenmenin ötesindeki başka bir yaşam tarzından haberleri yoktur. Ancak kuşkusuz kelimesi kelimesine doğadaki bir hayvan olan koyunla, koyun olan insan arasında özsel bir fark vardır. İnsan her şeye rağmen her zaman için zincirlerini kırma potansiyeli barındıran ve düşünüp geliştikçe varoluşunu yoğunlaştıran bir canlıdır.

Baba da bunun farkında olduğundan çocuklarına sürekli bir şeyler öğretiyor. Evet, bu çarpık bir şekilde oluyor belki ancak dikkat edilmesi gereken nokta sürekli bir eylem halinin sürüp gittiği. Devamlı öğretilen yeni kelimeler, oynanan oyunlar vb. şeyler aslında çocukların kendilerini gerçekten de yaşıyor sanmaları için kurulan bir düzmeden başka bir şey değil. Aksi takdirde insanın içindeki merak açlığının kişiyi ele geçirip bilinmeye ulaşması için dürtmesi kaçınılmaz olacaktır çünkü. Tam da bu yüzden babanın öğretisi şöyle şekilleniyor: “Bir çocuk evi terk etmeye ancak sağ köpekdişi düştüğünde hazır; ya da sol, fark etmez... Ve ev de ancak araba ile güvenli bir şekilde terk edilebilir. Peki, çocuk araba kullanmayı ne zaman öğrenebilir? Sağ köpekdişi tekrar çıktığında; ya da sol fark etmez...” Anlaşılan, bu düzende yetişen bir çocuğun evi terk etmek için epey beklemesi gerekecektir.

Görüldüğü üzere formül son derece basit aslında: Özgürlüğe giden yolun önüne şart olarak imkânsız koşmak. Bu yöntem ne acıdır ki kitleler üzerinde çoklukla işe yarar. Önce topluluk bir özgürlük veya olgunlaşma döneminin kendisini beklediğine inandırılır. Daha sonra bu amaca giden yolun imkânsızdan geçtiği ortaya konur. Ancak buradaki detay şudur ki, bu koşulun imkânsızlığını sadece yasa koyucu veya her ne isimle adlandırılıyorsa mevcut otorite bilir; asıl bilmesi gereken topluluk değil. Dolayısıyla bu topluluk söz konusu olgunlaşmayı son derece naif bir biçimde beklemeye koyulur ve bu bekleme sürecinde farkında olmadan gayet güzel bir şekilde manipüle edilir. Dogtooth’un başarısı bu noktada yatıyor aslında. Bu paragrafı yazmak, harflerin kelimeleri, cümleleri oluşturması ne kadar da kolay görünüyor. Oysa bunlar insanlığın giderek kaçınılmaz yazgısına dönüşen korkunç akıbetinden başka bir şey değil. Bu denli vurucu bir şeyi de böylesi sıra dışı bir üslupla hem de sinema yoluyla anlatabilmek herkesin harcı değil doğrusu. Bu durum betimlenirken dediğim gibi tek bir perspektiften bakılmıyor olaya. Üzerine bastığım insana özgü potansiyelin hiç mi bir işlevi yok acaba?

Kaç(amay)ış

Kardeşlerin en büyüğü olan kız diğer kız kardeşe köpek dişinin sallanmaya başladığını hissettiğini söylediğinde aldığı cevap gayet tahmin edilebilirdir: “Hayal görürsün, kıpırdamıyor bile”. Büyük kardeş diğerlerinin arasında en meraklı ve dış dünyayı kıyısından köşesinden bilmeye çalışmaya en hevesli olandır. İşte insanı diğer canlılardan ayırt eden sürekli bilme, merak etme gibi eğilimleri, yukarıda bahsedilen potansiyelin bir tezahürüdür ki filmde de bunu büyük kardeşte görürüz. Söz konusu olan insansa eğer, doğduğu andan itibaren tamamen kapalı bir dünyaya hapsedilse dahi, her zaman için bilme, merak etme ve yaratma arzusunun varlığını ele geçirip, zincirlerini kırma cesaretini gösterme ihtimali vardır.

Ancak burada çok önemli bir nüans da var. O da diğer kardeşin cevabında yatan, kimilerince iddia edilen, her insanın “mutlak eşit” olduğu zırvasının sakatlığıdır. Zira potansiyelden bahsederken genel insan kavramını ele aldık. Oysa iki kardeş de insan, aynı ortamda yetişmişler ancak sadece biri içten içe bir başkaldırı gösteriyor ve evi terk edebileceğine inanmak istiyor. Çünkü dış dünya bilinmeyendir ve bilinmeyen korkutucudur; tıpkı ölüm gibi. İşte öteki kardeş de tipik bir koyunun karakterini sergileyerek bilinmeyi düşünmüyor bile ve ablasının kendisiyle paylaştığı özgürlük tohumları içeren düşüncelerini de anında onun cesaretini kırarak yok etmeye çalışıyor.

Babanın çok iyi bilip de kızının bilmediği şey, köpekdişinin asla düşmeyecek olması. İşte sistemin çelişkisi de burada yatıyor. Köpekdişi ağızda duruyor yani somut bir nesne olarak algılanabiliyor ama düşmüyor. O zaman yapılacak olan şey belli: onu dışarıdan müdahale ederek “düşürmek”. Böylece büyük kız eline aldığı ağırlığı ağızına geçirerek köpek dişini kırıyor ve artık evden çıkmaya hak kazandığına inanıyor. Evden çıkmaya çalışma yolu ise pek ironik: kimseye görünmeden gidip arabanın bagajına kilitliyor kendisini. Çünkü babanın dediğine göre evi ancak araba ile güvenli bir şekilde terk edebiliriz.

Bu, filmde bize verilen sahne. Nedir peki bütün bunlar? Sistem bizi hapsettiği kapalı dünyada aynı zamanda her zaman için başkaldırma potansiyeli olan özgür ruhların da ortaya çıkma olasılığı olduğunu bildiği için, bir köpekdişi icat ediliyor. Bu köpekdişi toplumlara göre çok farklılık gösterebilir. Milliyetçilik, belli bir ahlaki normlar bütünü ve belki de en tehlikelisi ve de etkili olanı din... Toplumun mikro birimleri için de daha basit köpekdişleri bulunuyor. Futbol fanatizmi, televizyon dizileri (bunları birbirlerine karşı dava savunmuşçasına savunan insanları düşünün) ve akla gelebilecek türlü şey. İşin vahim yanı artık öyle bir hale geldik ki, sistemden kaçış bile yine sistemin bize gösterdiği yollarla yapılmaya çalışılıyor. Tıpkı kızın araba bagajına kendini kilitlemesi gibi. Yani olan şu aslında: Dayatılan zihniyetten ya da düşünce yapısından kaçışa teşebbüs etmek, ancak bunu gerçek hayatta yapmaya kalkışınca yine sistemin yolunu kullanmaya çalışıp bu sefer kendini başka türlü bir biçimde hapsetmek. Tam bir garabetiz yani!

Bu yazıda Dogtooth’un belli bir yönü üzerinde durdum. Aslında çok daha farklı veçheleri olan bir filmle karşı karşıyayız. Örneğin son derece derin bir biçimde incelenmesi gerektiğini düşündüğüm cinselliği ele alış tarzı, filmdeki aile dışında tek karakter olan Christina’nın tavırları ve rolü, erkek kardeşin diğerleri arasındaki konumu ve erkek kadın arasındaki ilişkinin betimlenişi... Bütün bunlar ayrı ayrı incelenmeli ama maalesef bunlara yer yetmezdi. Yine de filmin çekirdek kavramına eğilmek önemliydi. Bu yazıyı okuyan herkesin bir gün köpekdişlerini kırma cesaretini gösterebilmelerini dileyerek bitiriyorum!

Ölüme Bir Panzehir Olarak Var Olma Arzusu

“İskoçya'nın Albert Camus'sü”... Bu son derece iddialı nitelemeyle tanınıyor Alexander Trocchi. Genç Âdem'i okuyunca da neden böyle olduğunu net bir şekilde anlıyor okur. **-Burak Sayın**

Anlıyor anlamasına ama böyle bir ifadeden hem olumlu hem de olumsuz bir anlam çıkabilir. Ben yazının başında olumsuz tarafa daha yakın olduğumu belirtmekle başlayacağım. Çünkü kitabı başlamadan önce Trocchi'nin edebi dilinden ve anlatımındaki akıcılıktan epey umutluydum. Ancak Camus gibi bir yazarı ortaya koyarsanız, eğer çağdaş edebiyattan söz ediyorsak, söz konusu hemen her kim olursa olsun gölgede kalmaya mahkûm olacaktır. Nitekim burada da aynı durumdan söz edebiliriz.

Fakat tabii ki bu, Trocchi'nin suçu değil. Çünkü Camus

kısa olan ömründe öyle şeyler yaptı ki, çağın edebiyatına tam anlamıyla damgasını vuran sayılı yazarlardan biri oldu. Üstüne bir de yaşadığı hayatın sıra dışı karakteri ve çevresi gibi faktörler de işin içine girince Trocchi'yi bu karşılaştırmaya sokup da hakkını yemek de acımasızca olur doğrusu. Zira benim olaya yaklaşma biçimim biraz daha farklı. Trocchi varoluş, ölüm veya intihar temasını ele alıp da özgün bir biçimde işlemiyor. Kitabı okumaya başladığımda sanki erotizmle yoğrulmuş ve biraz da dilsel olarak hafifletilmiş bir Camus romanı taklidi okuyormuşum gibi hissettim. Vurguladığım nitelemeden sonra da doğal olarak büyük bir beklentiyle

başlayınca kitaba birazcık hayal kırıklığına uğradım. Yine de bu durum Genç Âdem'in önemli bir eser olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Çünkü işlenen hikâye ve ana karakterin iç dünyasının yansıtılış biçimi yeterince güçlü ve okuru etkilemekte başarılı.

Konuyu kısaca özetleyip, sonrasında belli bir problem üzerinde durma niyetindeyim. Çünkü çok karmaşık bir kurgu yok karşımızda. Joe Taylor bir mavnada Leslie, eşi Ella ve çocukları Jim ile beraber yaşayan ve aynı zamanda çalışan bir balıkçı. Tam bir balıkçı da değil aslında, genel bir boş vermişlik havasında olan ve kimi zaman derin düşüncelere dalıp giden insanlardan biri denilebilir. Zira böyle olmak çağımızda artık bir meslek haline gelmiş durumda neredeyse. Tıpkı bir zamanlar "ne iş yaparsınız?" sorusuna verilen "nihilistim" yanıtı gibi. Leslie ve Joe bir gün nehirde bir çıplak bir kadın cesedi buluyorlar. Sonrası tahmin edilebildiği üzere soruşturmalar, polis gibi formaliteler. Bütün bunları ana karakter Joe'nun ağzından dinliyoruz. Ve kitabın ilerleyen bölümlerinde öğrendiğimiz üzere bulunan ceset Joe'nun eski sevgilisi, üstüne üstlük katili de Joe'nun ta kendisi. Tabii burada hemen şu detayı vermek lazım, Joe sevgilisini bilinçli olarak öldürmüyor, göl kenarında bir tartışma esnasında sevgilisini itiyor ve sonuç malum. Yani temel nokta şu, ortada bir art niyet yok. Ama asıl mesele cesedi Joe'nun bulması ve daha sonra da konuyla bağlantısı olduğuna dair hiçbir işaret göstermemesi. Bu arada soruşturmada Joe yerine de Goon diye başka bir adam gözaltına alınıyor. Biz de Joe'nun bu manzara karşısındaki çalkantılı ruh haline tanık oluyoruz. Çünkü öte yandan da Goon yüzünden bir iç sıkıntısı hissettiği ortaya çıkıyor.

Zannediyorum ki Camus mevzuşu şimdi daha net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Özellikle Düşüş'ü (La Chute) okumuş olanlar iki tema arasındaki derin benzerliği kısa sürede fark edecektir zaten. Bu nedenle dediğim gibi Genç Âdem'in ortaya koyduğu sorunu eksene alarak daha genel bir biçimde düşünmek daha mantıklı. Bu yüzden de şu soruyu sormakla işe başlayacağım: "İnsan hiçbir eylemde bulunmadan da bir eylemde bulunmuş sayılır mı?". Ya da atıl kalarak suç işlemek de mümkün mü? Bunlar çok çetrefilli problemler. Düşüş'te Jean Baptiste Clamence'in durumu bu sorular için daha iyi bir örnek teşkil ediyor aslında. Joe ise öyle ya da böyle birini öldürmüş vaziyette; her ne kadar istemsizce de yapsa. Zaten bizi ilgilendiren bu değil, bunun sonrasında cesedin bulunduğu andan itibaren süreç.

Suçluluk

Suç nedir? Hele bu her şeyin birbirine girdiği modern dünyada, kimin kimi neyle suçladığı belli değilken, masumlar bin günleri aşan sürelerde zindanlarda çürüyüp, sapıklar, psikopatlar, katiller gönül rahatlığıyla etrafta dolaşırken nesnel bir suç kavramından söz edebilmek mümkün mü? Mümkündür mutlaka, ama burada mümkün olmayan şey nesnellik uygulayabilmektir artık. Çünkü suç, suç olmaktan çıkmış, erdemler de erdem olmaktan çıkmıştır. Joe'nun yaşadığı bu kadar keskin bir şey değil ancak. Hayatın akışı içerisinde kendisi istemeden talihsiz bir durumun içine düşüyor ve bu durum temelinde onun için bir anlam ifade etmiyor. O sa-

dece yaşıyor. Çünkü şu an ve burada olan tek şey yaşamdır, ötesi değil. Zira işlediği "suçun" cezası ölümdür ve ölüm de sondur.

Tüm bunların farkında olan Joe aynı zamanda etrafında süre giden hayatın saçmalığının da farkında: "Aşağıda iki kadının konuşup güldüklerini duyabiliyordum; derken araya oğlanın şımarık cırlamaları girdi ve birden, hepsinden sıkıldığımı fark ettim. Bir şekilde ve hepsi birden emniyettediler; saçmalığın onlara dokunan kısmı (dokunuyorsa) kabul edilir cinstendi; kendi zihinlerinin yapıları tarafından, hem 'cinayete' bulaşmamışlıkları, hem de, sıradan bakış açısıyla 'aklı başındalıkları' tarafından korunuyorlardı. Ama beni tehdit eden saçmalık tüm olasılıkların bittiği yerdeydi ve yalnızken sık sık kafama ineceğine dair kesinliği ve indiğinde kabul veya reddetme şansını bulamayacağımı hissediyordum. Ölümde bitişten başkası yoktu. Akli başında hiç kimse bunu kabul edemezdi". Görüldüğü gibi Joe'ya göre standart yaşam algısına göre akli başındalık olarak kabul edilen şey, aslında amaçsız, daha edebi bir dille belirtirsek renksiz, soluk bir yaşantı içerisinde hiçbir şeyi umursamadan zaman öldürmenin ötesinde bir şey değildir. Joe'nun da aldırılmaz tavırda olduğunu söyledik ama şu da ortada ki, yine ona göre gerçek akli başındalık aldırılmaktır; ölüme aldırılmak. Burada bahsi geçen saçmalık da ölümdür zaten.

Ölümün Gölgesi

Bir önceki ay Sis yazısında da Peréz'in yok olma tehdidi karşısındaki tepkisini hatırlarsak, ölümün felsefe açısından ama özelde varoluşçuluk bakımından en kilit ve problemleri kavramlardan biri olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü bütün bu insanların (roman karakterlerini 'gerçek' insanlar için birer model gibi alırsak eğer) (hangisi daha gerçek orası ayrı tabii ki) üzerinde durdukları, anlamlandırmaya çalıştıkları şey hayattır. Ölüm, hayatın mutlak sonu olması bakımından ise saçmanın ta kendisidir. Çünkü bize verili olan en somut şeyin yıkımıdır ölüm. Her ne kadar kimi inanca göre öte dünyada cennet, cehennem de olsa bunlar adı üstünde inançtır ve sadece inananları olduğu sürece ayakta kalabilirler. Oysa bizim gördüğümüz şu: İnsanlar ölüyor ve hiçbir şey olmuyor. Yakınlarımız, arkadaşlarımız, yabancılar ölüyor ve biz yaşıyoruz. Ölüme tanıklık ederek mutlak yok oluşu deneyimliyoruz. Ne kadar yaşadığımız ise meçhul, işin korkutucu yanı da bu zaten.

Joe'ya göre de saçma olan bu. Yaşam, amaçsız belki de evet, ama en azından yaşama eylemine olanak veriyor bu düzlemde. Büyük sanat eserleri vermek veya türlü işler başarıp ve yaşamı anlamlandırmak da olası; ama öyle bir olasılık ki bu söz konusu başarılar yine insanlar tarafından (yani önünde sonunda ölümü tadacak olanlar) önemsenip, el üstünde tutulursa gerçekleşebilir ancak. Ya bütün insanlık ortadan kalksa anlam nerede kalacak? İşte ölümün gölgesi budur. Hayatın her anını ve alanını o mutlak bilinmezlikte olan karanlığıyla kaplaması. Onu istemek de saçmalık, ama onun kaçınılmaz olduğunu bile bile yaşamaya çalışmak da yorucu. Lakin olasılık dâhilinde olan ancak bu yorgunluğa katlanarak yaşamaktır. Joe'nun da dediği, akli başında olan kimse, saf bitişini istemez.

Bir Tarzı Yeniden Tanımlamak

Bethesda'nın rol yapma oyunlarında (RYO) çitayı yükseltmesine alıştık fakat kimse bu kadar olacağını bekleliyordu, bizden önce gelenler bizi uyarılmıştı, belki biz ciddiye almadık... Karşınızda bütün görkemiyle, Elder Scrolls 5: Skyrim. -Mert Günhan

“Önümde büyük bir tundra var. Soğuk, bütün vücudumu zapt etmiş durumda, gidebileceğim en yakın kasaba bir günlük yürüyüş mesafesinde ancak bu fırtınadan sağ çıkabilirsem yarın yoluma devam edebilirim.

Whiterun'da yaptığım kahramanlıklar sonucu bana verilmiş olan kılıcım, bir kaç şişe içkim ve bir şişe iksirim dışında bir şeyim yok. Soğuk zırhıma işliyor, yaktığım ateş ise zırhımı bile ısıtmıyor. Herkes bana Ejder Doğan diyor fakat ben anavatanım olan Morrowind'den kaçarak Skyrim'e sığınmış bir Kara Elf'im ve bu ülkenin meselelerine bulaşmayı hiç istemedim.”

Skyrim, son 10 yılın en büyük oyun olayı. Senaryosu, grafikleri, müzikleri, atmosferi ve geri kalan her şeyi ile tam anlamı ile bir şaheser. Peki ama onu bu kadar özel yapan ne? Görsel açıdan piyasa benzer kalitede oyunlar ile kaynıyor, peki Skyrim'i bu kadar özel yapan şey nedir?

Elder Scrolls Tarihçesi

Öncelikle Elder Scrolls serisinin ilk oyunu olan Arena'ya bakmak lazım. Bethesda'yı pek çok konuda eleştirebilirsiniz fakat fantastik evrenler yaratma konusunda gerçekten ellerine su döken bir şirket görmedim. Aksini iddia eden olursa da inanmayın. Fantastik evrenler söz konusu olduğunda “High Fantasy” ve “Low Fantasy” ayrımını yapmak lazım. “Low Fantasy” dediğimiz olay evreni bizim evrenimize az çok benzeyen, dragonlar, büyüler gibi aşırı fantastik şeylerin çok fazla bulunmadığı veya bilinmediği, nispeten daha normal evrenler. “High Fantasy” ise büyüünün havalarda uçtuğu ve insanların normal yaşamının bir parçası olduğu, fantastik öğelerin ön planda ve yoğun olduğu bir duruma tekabül eder.

Skyrim'in geçtiği Tamriel dünyası ise bu ikisinin karışımı. Morrowind gibi ülkelere baktığımız zaman öyle farklı bir manzara görüyoruz ki, Elder Scrolls dünyasının merkezinde yer alan imparatorluğun ülkesi Cyrodiil çok daha başka geliyor.

Bu işte şüphesiz yazarlarının kalitesi, içerik üretimle-

ri ve çalışkanlıkları oldukça ön plana çıkıyor. Peki ama biz oyuncular olarak Elder Scrolls dünyasının ne kadarını tecrübe ettik? Maceralarımız bizi nerelere götürdü dersiniz? Benim yolculuğum Arena ile başladı. Genç Tiber Septim Tamriel'i korumak ve tek bir çatı altında toplamak için imparatorluğu kurduktan onlarca yıl sonra dönemin imparatoru sağ kolu olan savaş büyücüsü Jagar Tharn tarafından kaçırılmıştı ve başka bir boyutta hapsedilmişti. İmparatorluk bunun şokunu yaşarken Jagar Tharn bu durumu kendi avantajına kullanıp tahtı ele geçirmişti, bizim maceramız ise burada başlamıştı. İmparator Uriel Septim'i kurtarmak ve imparatorluğu eski kararlılığına kavuşturmak için epik bir maceraya atılmıştık o dönemlerde. Sonunda ise imparator Uriel Septim'i kurtarmış, onu kurtarana kadar pek çok başka macera yaşamış, İmparatorluğu ise kaostan korumuştuk. Jagar Tharn olayı Tamriel tarihinde önemli bir yere sahiptir çünkü Tiber Septim yani namı diğer Talos başa geçtiğinden beri bir imparatorun başına gelen en büyük olaylardan birisiydi.

Arena'dan sonra Daggerfall yapıldı fakat Morrowind kadar başarılı olamadı. Morrowind resmen kendi dönemi için bir devrimdi. Pek çok insan Bethesda'nın yarattığı o inanılmaz dünyada kendisini senelerce kaybetti, Vvardenfell kıtasının küllü atmosferini içine çeke çeke oynadı, unutamayacağı anılar edindi.

Ben bu maceracıların içindeyim, İmparatorluk tarafından şartlı tahliye edilen bir mahkumu oynamıştık Morrowind'de, bu mahkum belli bir yıldızın altında fakat belli olmayan ebeveynler tarafından bu dünyaya getirilmişti ve getirilme amacı oldukça büyüktü. Benim şu ana kadar gördüğüm en farklı, en değişik yerlerden birisiydi şüphesiz Morrowind. Kasabaların ve şehirlerin adını, gittiğim yolları, tanıştığım insanların hepsini hatırlarım. Caius Cosades'in bana verdiği, Balmora'da bulunan ufak odamda savaş planları yapar, hatıra olarak sakladığım eşyaları depolar ve Morrowind kıtasında edindiğim kitapları okurdum. Sonra, sonra Morrowind'de yapılacak her şeyi yaptığımda ek paketleri geldi. Tribunal ek paketi ile Tribunal tanrıları ile görülecek hesaplarımı

gördüm, Morrowind'in başkenti Mournhold'u keşfettim, bu oyundan sonra oldukça ünlenecek Dark Brotherhood ile tanıştım, pek çok düşman edindim, Vvardenfell'in tüm dengelerini değiştirdim. Fakat bunlar bana yetmemiştir, artık böyle bir efsanenin Morrowind'den çıkması gerekiyordu, gitmem gereken yerler vardı, işte tam bu sıralarda Bloodmoon ek paketi çıktı. Maceralarım beni Solstheim'e götürdü, Skyrim ile ilk tanışmam bu zamanlarda idi, Solstheim oldukça karlı, buzlu ve soğuk bir adaydı ve imparatorluk burada sorunlar yaşıyordu. Beni oraya çeken şey ise imparatorluğun sorunları değildi. Daedra Lordlarından birisi olan Hircine beni oraya çağırıyordu, yapmam gereken şeyler vardı, kaderim hala tamamlanmamıştı. Solstheim'e gittiğimde bir hastalık kaptım, bu hastalık beni günden güne değiştiriyordu, bir gece dolunayın çağırısına dayanamayarak garip bir dönüşüm geçirdim, ben artık efsanelere göre bir kurt adam olmuştum ve açlığımın kölesiydim, insan etine olan açlığımın.

Solstheim'de uzunca bir vakit geçirip Hircine ile hesaplaştıktan sonra Morrowind'e geri döndüm, hikayem sonlanmıştı artık, beni bekleyen başka maceralar başka kipların konusuydu.

Septim Kanının Sonu

Yukarıda anlattığım şeyler benim Morrowind maceranın çok ama çok kısa bir özeti idi inanın. Bu oyundan sonra RYO endüstrisini değiştiren Bethesda durmayacaktı, seneler sonra Oblivion geldi ve grafiksel anlamda bildiğimiz her şeyi unuttuk. Oblivion muhteşem grafikleri dışında, bu sefer İmparatorluğun ana vatanı olan Cyrodiil'de geçtiği için daha bir heyecanlıydık. Oyunun başında klasik olarak bir tutsaktık ve şans mı dersiniz kader mi dersiniz, çok sürpriz bir şekilde olayların içine dahil oluyorduk. İlk 10 dakikasında başımıza gelenlere inanmazken birdenbire kendimizi Cyrodiil'in topraklarında buluyorduk. Amacımız imparatorun zamanında gizlediği oğlunu bulmak ve tahta geçirmektir. Bu süre içinde Oblivion aleminden gelen işgali durdurmalı ve Cyrodiil halkına yardım etmeliydik. Bu bile yetmeyecek, ek paketlerinde efsanevi Knights of The Nine'ı toparlayacak ve Shaegorath'ın alemine gidip Graymarch'ı engelleyecektik.

Oblivion da Morrowind gibi oldukça uzun bir macera olarak bizleri senelerce içinde tuttu. Oblivion yavaş yavaş tarihin tozlu raflarında yerini alırken Bethesda bu sefer de Skyrim'i duyurdu. O kadar fazla yazıp çizildi ki, ürettikleri yapımlar daha öncekilere benzemeyecekti bir kere, kullandıkları pek çok yeni teknoloji sayesinde tam anlamıyla yaşayan bir dünya yaratıyorlardı bize. Şüphesiz yaklaşanlar oldu fakat herkesin içinden bir ses bu oyunun diğer Elder Scrolls oyunları gibi endüstriyi değiştireceğine serinin hayranları içten içe emindi.

Dominion'un Yükselişi

Gerçekten öyle oldu. Skyrim muhteşem senaryosu, sürekli olarak yaşayan dünyası, harika görevleri ve sizi diğer oyunlardan daha çok bağlayan atmosferi ile bizleri esiri etti. Skyrim'de Oblivion'da olan olayların 200 yıl sonrasını yaşıyorduk. İmparatorluk artık çökmenin eşiğindeydi, Septim kanının bitmesi ile tahta geçen impa-

ratorlar dikiş tutturamamışlar ve imparatorluğun dört bir yandan bölünmesine göz yummuşlardı. Bu sırada Summerset Isle'da yaşayan Elfler oldukça güçlenmiş ve "Aldmeri Dominion" isminde yeni bir oluşum kurup İmparatorluğun etkisini kırmak için harekete geçmişlerdi. Aldmeri Dominion elfleri üstün bir ırk olarak görmektedir ve imparatorluk ile imparatorluğun kahramanı, namı diğer Talos'a olan inancın yanlış olduğunu savunmaktadır. Böylece 100 yıl savaşları denilen çok uzun süren bir savaş yaşanır İmparatorluk ve Dominion arasında. Bu savaş iki taraf için oldukça büyük kayıplar anlamına gelir ve en sonunda "White Gold Concordat" isimli bir anlaşma imzalayarak Dominion üstünlüğünü İmparatorluğa kabul ettirir. Talos inancı yasaklanır ve imparatorluk çok daha büyük bir gerilemeye girer. Bu sıralarda Morrowind'de yaşayan kara elfler yüz yıllarca köle olarak kullandıkları Argonian'lar tarafından işgal edilmiştir ve bu sebeple Skyrim'e göç etmişlerdir. Bütün bunlar olurken biz, sınırı geçmeye çalışan herhangi birisiyiz ve Skyrim otoriteleri tarafından yakalanıp, tam öldürülmek üzereyken bir dragonun etrafı kana bulaması ile kurtuluruz, buradan sonda hayatımız, maceramız ve geri kalan herşey başlar...

Çeşitlemeler

Skyrim'in Oblivion'a kıyasla çok daha güzel ana senaryosu dışında geriye kalan bütün görevleri ve anlattığı hikayeler bir o kadar şahane. Bethesda'nın geliştirdiği Radiant Story sistemi sayesinde sürekli olarak kendi içinde değişen bir görev sistemi var, yaptığınız şeyler yapacağınız şeyleri etkiliyor ve bunun sonucunda bambaşka şeyler yapmanıza izin veriyor. Gene Bethesda'nın Skyrim için oluşturduğu Creation Engine, sürekli olarak değişen, gelişen bir dünyada yaşamınızı sağlıyor. Değişen hava şartları, yaşayan ve günlük işlerini yapan NPC'ler, sizi o kadar dünyasının içine çekiyor ki, saatleriniz adeta süngerin çektiği bir su gibi emiliyor.

Yazıdan Taşanlar

Skyrim'de bir Ejder Doğan olarak kahramanlık yolunu seçmek zorunda değilsiniz. Daha karanlık emelleri olanlar için Dark Brotherhood sizleri bekliyor. Oyunun gerçekten en muhteşem ve en entrikalı hikayesini tecrübe etmek istiyorsanız, istemeniz yeterli, onlar sizi bulacaktır.

Büyümler doğaları gereğince oldukça güçlü fakat her zaman büyüye güvenmek bir hata olabilir, en azından eliniz kılıç tutabilmeli. Fiziksel silahlar konusunda kendinizi eksik yetiştirmeyin, eliniz en azından bir kılıç tutsun. Her Nord asker doğar.

Skyrim'de bir sivil savaş var ve istediğiniz kadar nötr kalmaya çalışın, eninde sonunda bir taraf seçmeniz gerekecek, bunu elinizden geldiğince ertelememeye çalışın çünkü ana senaryoda size oldukça yardım edecek dostlar kazanabilirsiniz, dostlarınız yanında, düşmanlarda geliyor tabii ki, tarafınızı iyi seçin...